

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre . . . 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petitsor egyszer
 18 fillér, többszöri hirtetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 25. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

A felelős vármegye.

A vármegyék önkormányzati jogköre ma már nagyon szűk korlátok között mozog. A törvényekben meg van írva, hogy a vármegyének autonómiája van, amelyet a kormány felügyeleti joga korlátoz, de a felügyeleti jog olyan részletekbe menő, hogy az autonómia sokszor alig terjed túl a felírás és kérelmezés jogán. Amely pontokon az önkormányzati és rendelkezési jog a maga teljességében fenntartott, azokon a vármegye és a törvényhatósági bizottság tagjainak felelőssége annyira szigorú, hogy inkább hallgatólag lemond a vármegye jogairól, illetve jogát nem akarja gyakorolni, mert fél, retteg a felelősségtől.

A vármegye a kezelése alatt álló, vagy a tulajdonát képező pénz felett, a törvényben megszabott korlátok között, szabadon rendelkezik; azt abban a pénzügyintézetben helyezi el, amelyikben akarja, de felelős minden bizottsági tag, ha szavazatával hozzájárult ahhoz, hogy a vármegye kezelése alatt álló pénz oly takarékpénztárba helyeztessék, amelyben esetleg elvesz; felelős az egész vármegye, ha sikkasztók, csalók, vagy tolvajok hozzá tudnak férni a pénzéhez, vagy az árvák vagyonához.

Ezt a felelősséget pedig a mai veszedelmes világban, mikor egyik sikkasztás a másikat követi; mikor hol ebből, hol abból a takarékpénztárból ugrik meg a vezérigazgató, pénztárnok, főkönyvelő és viszi magával a betéteket Amerikába, senki sem akarja magára vállalni; sőt a törvényhatóság igyekszik a törvény által megállapított szigorú felelősséget az államra vizsaharítani.

Ezen pedig nincs mit esodálkozni, mert minden ember, akármily önzetlen harcosa is a közügynek, első sorban a saját és családja biztonságát iparkodik megoltalmazni. Mert rettenetes csapás lenne az, mikor a közérdekekben teljesített szolgálatok viszonzásaképp az Amerikába vitorlázó sikkasztó bűnéért valakinek a vagyonára rátenné kezét az állam.

El nem vitatható tétel, hogy minden köztalálomnak és az árvák pénzének a közhatalom garanciája alatt kell állania, csak hogy az államok berendezkedésének centralizáló iránya mellett ezt a garanciát csak az állam nyújthatja. Akárhogyan igyekszik a törvény a garanciát s a szigorú

felelősséget áthárítani a vármegyékre és egyesekre, az nem fog sikerülni. Az eredmény inkább jogfeladás lesz, a felelősség alól az egyesek mégis szabadulnak, mert nem is lehet követelni, hogy az anyagi felelősséget ellenőrizhetlen intézményekért, aminők a pénzügyintézetek s a gazdasági élet előre ki nem számítható esélyeiért bárki is magára vállalja.

A vármegye felelősségének a gyakorlati életben aztán oly következményei vannak, mint a legutóbbi közgyűlésnek az a határozata, amely kimondta, hogy az árvák tőkéit a postatakarékpénztárban kell elhelyezni, mert az állami garancia alatt áll, tehát sem károsodás, sem felelősség senkit nem érhet.

A törvény megengedi, hogy a törvényhatóság a kezelésében levő készpénzt takarékpénztárakban is elhelyezhesse, de ha a pénzügyintézet megbukik, vagy az elhelyezett tőke bármi módon elvesz, a törvényhatósági bizottság azon tagjai, akik a pénzügyintézetet a vármegye kezelése alatt álló értékek elhelyezésére alkalmasnak kijelölték, összes vagyonukkal felelősek.

A postatakarékpénztár azonban alapszabályainál fogva nagyobb tőkék elhelyezésére nem alkalmas s ennek kijelölése az árvák érdekeit erősen sérti.

A postatakarékpénztár készpénz betétet csak néhány ezer koronáig fogad el; ha valamely betevő nagyobb összeget helyez el, az igazgatóság a fél veszélyére és számájára a fölös összegért értékpapírokat vásárol s ha a készpénzbetétnél nagyobb összeget akar kivenni, az értékpapírokat a napi árfolyamon eladja. Miután pedig az árfolyam folytonosan ingadozik, egy-két millió korona betétnél a betét értéke mindennap változik s az árvatár olyan árfolyam veszteségeknél lehet kitéve, amelyek az árvákat jelentékenyen megkárosíthatják.

A miniszter az árvák érdekében úgy rendelkezett, hogy az állampénztárban, amely január 1-étől fogva az árvatárt kezeli, csak annyi készpénz tartandó, amennyi a napi forgalom fedezésére feltétlenül szükséges; a többi gyümölcsötzetendő, tehát a vármegye határozata értelmében a postatakarékpénztárba szállítandó. Mikor azután nagyobb összegű árvaértékek kifizetésére kerül a sor, a postatakarékpénztártól kell pénzt szerezni

s miután a törvény azt rendeli, hogy az árvákat nagykorúságuk elérésekor azonnal ki kell elégíteni, az árvaszék nem várhat kedvezőbb árfolyamra, hanem a papirosokat esetleg veszteség árán is el kell adnia s mégis megtörténhetik, hogy hetekig kell várni, míg a kellő összeg áll rendelkezésre. Vajon ki téríti meg ezeket a veszteségeket az árváknak s ki vállal felelősséget a késedelemért?

A postatakarékpénztár tehát kezelési nehézségek miatt nem alkalmas az árvatár vagyonának gyümölcsötzetésére. A vármegye kisebb alapjainak elhelyezése talán akadályokba nem ütközik s az ezeknél beálló veszteségeket a vármegye magára is vállalhatja; a pénzügyintézetek által adott magasabb kamatról le is mondhat, de az árvák részéről, a törvényben adott lehetőséghez képest, az elérhető legmagasabb jövedelemre kell törekedni.

A postatakarékpénztár 3·6% kamatot fizet; ebből a vármegye a tartalékalap részére levon 4% kezelési díjat, tehát az árvák kapnak tisztán 3·24% kamatot; míg ha az árvatár tőkéit pénzügyintézetekben helyeztetnének el, az árvák részére 4%-ot lehetne biztosítani. Ez pedig két millió koronánál évenként 15000 korona különbséget tesz ki, vagyis ennyi jövedelemről esnek el a vármegye árvái, ha pénzeik a postatakarékpénztárban helyeztetnek el.

Már pedig sem az igazság, sem a méltányosság követelményeivel nem egyeztethető össze, hogy azoknak, akiket a sors csapása megfosztott természetes oltalmazóiktól s vagyonukat kénytelenek hatósági kezelésre bízni, jogos jövedelmüknek egy részéről le kelljen mondaniok azért, mert a köz istápolására szorulnak s azért, mert egy hibás és korszerűtlen felelősségi elv vagyonuk helyes jövedelmezését megakadályozza. Hiszen evvel az állam és a kommunitás a támogatására, védelmére utaltakat, akiket a sors ugysis sujtott, újabb csapással sujtja.

Az árvák vagyonának ilyen módon való gyümölcsötzetése a közzgazdasági érdekeknek sem felel meg. A néptől elvont, hatósági kezelés alá vett milliókat vissza kell juttatni a forgalomba, természetesen állami garancia mellett.

A vármegye közgyűlésén sokan voltak,

akik ezeket jól tudták, át is gondolták, de a felelősség, amely még az utódokat is tönkretelheti, nem engedi érvényesülni a meggyőződést. A legtöbb bizottsági tag hasonló kérdésekben egyáltalán nem szavaz.

A vármegye felelőssége feltétlenül revizióra szorul, mert korszerűtlen. Nem illik bele a központosításra hajló korszellembe és irányzatba. Ha a törvényhatósági bizottság rendelkezései feletti sanctio és veto joga a kormányzat körébe utaltatott, ha az autonom jogkör összezsugorodott, akkor a felelősségnek is össze kell zsugorodnia s azt a rendelkezési jogon tulterjeszteni nem lehet.

A felelősség elvét össze kell egyeztetni a közgazdasági élet követelményeivel, amit az egyén a maga rovására soha sem fog tenni, tehát a kiegyenlítést az államnak kell magára vállalnia, ami csak a hatósági kezelés alatt álló vagyonnak állami garancia alá helyezésével valósulhat meg.

Lótenyésztésünk.

Zalavármegye lótenyésztését a legjobb akarat mellett sem lehet fejlettnak mondani. Ez a gazdasági ág — leszámítva egyes községeket, uradalmakat és a muraközi hidegvérű tenyésztést — rég idők óta fogva el volt hanyagolva és ma sem közelítettük még meg a szomszédos vármegyéket, különösen Somogyvármegyét, dacára annak, hogy Somogy remek lóanyaga az újabb időben szintén visszaesést mutat.

A lótenyésztés elhanyagolásának, visszamaradásának oka gazdasági és természeti viszonyainkban fektet.

Az uradalmak, leszámítva Keszthelyt, későn karolták fel a lótenyésztést, pedig abban az időben, amikor az állam a lóanyag javítására még nem hozott akkora áldozatokat, mint ma, az uradalmakból indult ki a jobb anyag tenyésztése. Így történt az pl. Somogyban, ahol a parasztság és a kisebb birtokok az uradalmak révén jutott nemesebb fajú apaállatokhoz s ezen a révén módjában állott az értékesebb anyag beszerzése, nemesítése.

A lótenyésztés nagyobb befektetést igényel, amelyre nálunk nem volt meg a mód és gazdánk vagy megelégedtek a kevésbé értékes anyaggal, vagy más vármegyéből szereztek be lovaikat.

Kétségtelen az is, hogy vármegyénk egy része természeti viszonyainál fogva lótenyésztésre nem alkalmas, de ez még nem indokolja elmaradásunkat, miután azok a vidékek sem voltak sokkal előbbre, amelyeken a lótenyésztés minden előfeltétele megvan.

A nép, a paraszt kisbirtokos a szőlőtermő vidékeken nem nagyon rajongott a lóért; nem is volt rá szüksége. Más vidékeken pedig jobban kifizeti magát a szarvasmarha, amelyből rövidebb idő alatt lesz pénz, mint a lóból.

Kivételt csak Muraköz képezett, amelynek népe a nóri faj tenyésztésével nagy jövedelmet ért el és szerencsés keresztezéssel, vérfrissítéssel ugyszólván új tájfajtát alkotott, vagy legalább is sikerült a „muraközi lovat“ ezen a néven híressé, keresetté és értékessé tennie. A muraközi lótenyésztésnek határai mindinkább kiszélesedtek s ma már a hidegvérű ló nagy vidék jövedelmi forrása.

Miután lótenyésztésünk okzerű fejlesztésével csak ujabban kezdtek intenzívebben foglalkozni, nagyon természetes, hogy a tenyésztés még határozott irányt nem vett, s miután a nézetek nagyon eltérők, a tenyészirány a gyakorlatban is ingadozó, rendszertelen.

Még csak most jutottunk el odáig, hogy a tenyésztés irányára nézve végre megállapodást létesíteni igyekezzünk. Ez a jövőre nézve legfontosabb kérdés, mert egy helyesen és okos módon, az egyes vidékek természeti és gazdasági viszonyainak, a nép anyagi erejének és hajlamainak figyelembe vételével megállapított s a gyakorlatban szigorúan ellenőrzött tenyészirány a lóanyagot értékessé teheti, új jövedelmi forrást teremthet; míg az egyszerű elkövetett hiba koresztelésre vezethet s olyan ivadékokat produkálhat, amely a mai fejlett tenyészési módok mellett értékre nem számíthat.

Utalunk a szarvasmarha tenyésztésnél elkövetett alapos botlásokra. A szerencsétlen keresztezés sok helyen annyira tönkretette az anyagot, hogy a legerélyesebb hatósági intézkedéssel, ellenőrzéssel és hathatós állami segélyvel lehetett csak a tenyésztés irányát helyes mederbe terelni. Az edzett szilajmarha eltűnt, de a nyugati fajok tiszta tenyészete nem foglalta el a helyét. Az ivadék elvesztette szívósságát, és nem tartotta meg a nyugati faj előnyös tulajdonságait. Volt idő, amikor egyes nagyobb községek gulyái minden jelleg és érték nélküli anyagból állottak s felfedezhető volt minden fajnak egy-egy vonása, anélkül, hogy egyetlen tiszta jelleget lehetett

volna találni. Elvértve akadt egy két sikerült keresztezés, mert szakzerű tenyészirány nélkül a siker teljesen esetleges.

Zalavármegyében a lótenyésztés irányának megállapítása a hidegvérű lovak iránt mutatkozó előszeretettel miatt nehézségekbe ütközik. Az érdekek és nézetek nagyon széthúzó s ezért kielégíthetetlenek, aminek a következménye aligha nem ismét egy elhibázott lépés lesz.

Említettük, hogy a muraközi ló tenyésztésének határai kiszélesedtek s a vármegye egyes vidékeinek kiszélesedése felbuzdulva a muraközi horvátság sikerein, a könnyebb ló helyett muraközi anyagot szereztek be, amely ma még kelendő portéka, gyorsan fejlődik s hamar pénzhez juttatja a gazdákat. Ezek a körülmények sok hívet szereztek a hidegvérű ló tenyésztésének és ma már a gazdák hangulata afelé hajlik, hogy ezt a tenyészirányt az egész vármegyében elősegíteni és forszírozni kell. A vármegye közgyűlése szintén a hidegvérű tenyésztés mellett nyilatkozott s így valószínű, hogy a nóri méneket az egész vármegye területére engedélyezik.

Mi azt hisszük, hogy ez nem lesz előnyére a vármegye lótenyésztésének, mert a könnyebb lovat hamar kifogja szorítani a nép gazdaságából s ennek nemesítését, javítását, értékesebbé tételét még hosszú ideig el fogja odázni; a nóri faj tenyészése a vármegye nagy részében egyáltalán nem indokolt s félő, hogy a hidegvérű faj tenyészésének forszírozása ott is koresztalással tölti meg az istállókat, ahol a nemesebb faj javítása már szépen előrehaladt.

Muraköz egy ideig ugyszólván monopolizálta a nóri tenyészetet s ép azért tudott szép eredményt elérni, mert nagy vidéken a muraközi nehéz ló versenyen kívül állott. Ha most már Muraközzel az egész vármegye versenyre kel, evvel a muraközi lótenyésztést is érzékenyen sújtja s azoknak a vidékeknek, amelyeken a nemesebb félvér ló is haszonnal volna tenyészíthető, szintén nem szerez akkora hasznot, mint sokan reménylik, mert egy ideig azt az anyagot, amit Muraköz vásárra visz, produkálni nem tudja, tehát a versenyt csak nagyon alacsony ár mellett bírja ki; a versenyképesség emelkedésével pedig az árakat fogja leszorítani.

A vármegye azon vidékein, ahol a könnyebb lovak iránti kereslet csekély, vagy egyáltalán hiányzik, indokolt a hidegvérű tenyésztés, de hogy a tapolezai, keszthelyi, sümegi, zalaszentgróti, novai, zalaegerszegi járásokban nem válik előnyére a tenyésztésnek, az bizonyos. Helyén valóban tartjuk a Muraközön kívül a letenyei járásban, az alsólendvai és kanizsai járások egyes községeiben, ahol a nóri lovat már eddig is tenyészítik.

TÁRCA.

Róma.

VI. Raffael és Michel-Angelo.

Az emberi lélek megszámlálhatatlan homályos tevékenységei között egyike a legrejtélyesebbeknek a művészi lángelme munkája. Hogyan szűrődnek át rajta a külvilág benyomásai s hogyan finomulnak benne eszmévé; hogyan ölt az eszme tetszetős, gyönyörködtető alakot; hogy rejtőzik el egy soha nem hallott dallamba, sehol sem látott képbe? Vajjon a művész érzelmi vagy értelmi világából fakad-e a zene sejtelmes hangulatának varázsa, vajjon szíve vagy elméje leheli-e alakjaiba a béke nyugalmát, az indulat hevét, mely az areból, mozdulatból, testtartásból, szóval az egész megalkotott lény minden vonásából kisugárzik?

Általános a nézet, hogy a művész bensejében fokozott mértékben kell átviharzani mindama szenvedélyeknek, mindama boldogító és keserű, fölemelő és lesújtó, megrázó és kibékítő érzelmeknek, melyeknek külső, érzékelhető kifejezést akar adni, mert a mű tartalma csak így tesz szert a benyomás azon közvetlenségére, mely a szándékolt hatás elérésének elengedhetetlen feltétele.

A XVIII. sz. egy jeles gondolkodója* a színészetről irván, súlyos érveket hoz föl e meggyőződés ellen. Szerinte a művészi lélek főadománya a rendkívüli megfigyelő-képesség, mely kizárja a tulságos érzékenységet. Az erős felindulás ellensége és akadálya a pontos meg-

figyelésnek, s az igazi művész hideg vérrrel és nyugodtan gyűjti az anyagot ott, ahol másokat a sírás vagy nevetés már képtelenné tesz az éles látásra s a finom megkülönböztetésekre, a művészi munka ez első megrezdüléseire.

Az olasz reneszánsz vallásos festészete a legnagyobb hatást Giovanni da Fiesole és Perugino képeiben éri el. A hit bensősége és békéje, egy tulvilági élet zavartalan boldogsága, a remény öröme s a vallásos rajongás sehol oly tiszta és határozott kifejezésre nem jutott, mint e két festő műveiben. Alkotásaik tartalma és hatása azonos, sokkal közelebb állanak egymáshoz, mint bárkihez a többiek közül. S e két férfiú élete, lelki világa és művészi eszközei a legtökéletesebb ellentétek.

Az első, kit földi pályájának és működésének szentségeért „Angelico“-nak, „Angyali“-nak neveztek el, egy szerzetes-kolostor szürke falai között, a világtól elvonultan, egyedül Istenének és művészetének élve, tölti napjait. A festés szellemi szükséglete: eszköz, melylyel szívének áhitatát, vágyait és bizalmát az Urnak bemutatja. Képei égi látomások szülöttei s hűséges tükrői imádatba merült lelkének. Mielőtt esethez nyul, fohászt rebegnek ajkai s könnyek közt festi Krisztust a keresztfán. Érzésének és gondolkodásának szűzi tisztasága visszariad az emberi test tanulmányozásától s hatásának titka az alakjaiba lehelt, a szemekből s a tekintetből visszasugárzó mélységes, misztikus vallásosság ábrázolásában rejlik.

Egyetlen festő van csak, ki a vallásos érzések megjelenítésében kiállja vele a versenyt: Perugino. Megtestesült eszafolata azon elméletnek, melyet Fiesole-nak alkotásaihoz való viszonyából levonhatnánk. Főjellemvonásai a hitetlenség és a

feslettség.* Halálos ágyán állítólag megtagadta a gyónást, okul adván, hogy szivesebben akarja tapasztalni, mi lesz a hitetlen lélek sorsa a másvilágon. A festészetet mesterségszerűen üzte; nagy műhelyt, számos munkást tartott s bevallott célja a pénzszerezés volt. Lelkében nem élt egy szikrája annak, a mit vászonra vetett. Honnan tehát teremtő képessége e nemből? Nem magyarázhatjuk semmiből, ha nem rendkívüli tanulékonyságából, éles és hű megfigyeléséből. Elsajátítja a festészet technikájának összes eladdig megismert fogásait, tud olvasni az emberek arcáról, megtalálja s elméjében megőrzi a vonásokat, hogy hatásos képpé egyesítse őket a nélkül, hogy a hangulati tartalomhoz saját érzelmi világából bármivel is hozzájárulna, hozzájárulhatna. Az elsőnél a szív, az érzés melege és közvetlensége, a másodiknál az ész, a felismerés és emlékezet ereje alkotják a művészi munka legfőbb, majdnem kizárólagos tényezőit. Az egyiknél több a lélek, a másiknál tökéletesebb a forma.

Ilyenmü tényekkel szemben nehéz dolog egyebet tenni, mint tudomásul venni őket. Anélkül tehát, hogy bármely irányban következtetést akarnánk levonni, elfogadhatjuk tapasztalatképen, hogy a két elem egyesülve, egymást kiegészítve és tökéletesítve jelenik meg a reneszánsz két legnagyobb művészi lángelméjében: Raffaelben és Michel-Angelóban. Alkotásaikban egyéniségüket és tanulmányaikat, sajátos felfogásukat és a valóságot, lelküket és a külső természetet egyformán felismerjük. Michel-Angelo komor, fenséges jelleme s mély vizsgálódásai ép oly világosan nyilatkoznak meg Mózesben és az Utolsó

*D. Diderot.

* G. Vasari.

Ha a nehéz lóval az egész vármegye területén kísérleteznek, ez újra csak a tenyésztés irányának és rendszerének ingadozására vezet, amelynek következményei csak évek múlva lesznek szembeszökők s a hibát nagyon nehéz lesz helyrehozni.

Megyei rendes közgyűlés.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága december havi rendes közgyűlését dr. Jankovich László gróf elnöklésével f. hó 9-én tartotta.

Elnöklő főispán üdvözlővén a szép számban megjelent bizottsági tagokat, az ülést megnyitja s meleg hangon emlékezett meg a súlyos vesztésről, mely a törvényhatóságot egyik buzgó tagjának, Bezerédy László kiscsörbői földbirtokosnak, gyászos elhunytával érte; indítványára a közgyűlés elhunyt tagjának emlékét jegyzőkönyvileg örökítette meg s a gyászoló családhoz részvétirat intézését határozta.

A f. év végével kilépő öt közigazgatási bizottsági tag helyére a választás megejtése végett elnöklő főispán a szavazást Gaál Odón elnöklete alatt Bogyay Aurél és Szücs Dezső, továbbá Ziegler Kálmán elnöklete alatt Elek Ernő és Szentmihályi Dezső szavazatszedő küldöttségek részvéte mellett elrendelte.

A megtartott szavazás után a szavazatok összeszámlálattatván, elnök kihirdette a választás eredményét, mely szerint a kilépő Barcza László, gróf Battyány József, Bogyay Máté, Deák Mihály és Szily Dezső bizottsági tagok az 1903. és 1904. évekre újból a közigazgatási bizottság tagjaivá megválasztattak.

Ezután a közgyűlés az 1903-ik évre az igazoló választmányt alakította meg, melynek elnökévé Hajik Istvánt, tagjaivá Bosehán Gyulát, dr. Czinder Istvánt és dr. Szigethy Elemért elnöklő főispán kinevezte, a közgyűlés pedig a bizottságba Csutor János, Czukelter Lajos, Fischer László, Odor Géza és Udvardy Ignác bizottsági tagokat beválasztotta.

A vármegyei számvétség előterjesztésére az 1903. évre szükségendő katonabeszállásolási pótdadót a ház- és házostály-adóra $3\frac{1}{10}\%$ -ban, a többi adónemre pedig $4\frac{9}{10}\%$ -ban és a vármegyei vasuti pótdadót az 1903-ik évre $2\frac{5}{10}\%$ -ban állapította meg a közgyűlés.

A vármegyei pénztárak átadása, illetve átvételére a közgyűlés kebeléből Csillagh Gyula és Deák Mihály bizottsági tagokat küldötte ki.

A belügyminiszteri körrendelet az 1901. évi XX. t.-e. 32. §-a alapján kibocsátott ügyviteli szabályzatok tárgyában előterjesztvén, a köz-

gyűlés a körrendeletnek megfelelőleg a szükséges intézkedéseket megtette.

gyűlés a körrendeletnek megfelelőleg a szükséges intézkedéseket megtette.

A megyei gazdasági egyesület a megyei központi mezőgazdasági bizottság szervezési szabályzatának és ügyrendjének tervezetét bemutatóván, a közgyűlés azt elfogadta.

Ez ügyvel kapcsolatban tárgyalta a közgyűlés Malatinszky Ferenc bizottsági tagnak azt az indítványát, hogy Zalamegyében, hasonlóan Somogy megyéhez, hidegvérű magán tenyészmének is engedélyeztessenek a jövő 1903. évtől fogva. Az indítványhoz hozzá szóltak Koller István, Hertelendy Ferenc, Stadel János, Berkovits József bizottsági tagok, mire a közgyűlés az indítványt szótöbbséggel elfogadta s a vármegyei szabályrendeletnek ily értelemben való módosítását elhatározta.

Perlak és Ottok községek egyesítettvén, a közgyűlés az egyesített községek nevéül Perlakot ajánlja.

Nagykanizsa r. t. város képviselőtestületének Franz Lajos villamvilágítási vállalkozó birságlása tárgyában hozott határozatát illetékes intézkedés céljából a közgyűlés az alispáni hivatalhoz átteszi.

A közutakról és vámokról szóló 1890. évi I. t.-e. 1-ső részében foglalt büntető határozatoknak a községi közlekedési és közvilágítást illetőleg készített szabályrendelet tervezetét a kirendelt küldöttség bemutatóván, a közgyűlés azt elfogadta, annak kinyomatását, kinyomatás után kihirdetését elrendelte azzal, hogy amennyiben felebbezés ellene nem adatnék be, megerősítés végett a miniszteriumhoz felterjesztik.

A novai járás területén kiosztott inséges gabona szétosztása tárgyában az inségesekért kezességet vállalást kimondó képviselőtestületi határozatokat a közgyűlés jóváhagyta.

A Felsőszemenyéről Kiscserneczen át és a Novakovecz községből a Komphoz vezető két községi közlekedési utnak a törvényhatósági közutak hálózatába leendő felvételét a közgyűlés nem javasolja.

Az utkapatrók szerszám szükséglet általánosítása tárgyában alkotott szabályrendelet közgyűlési jóváhagyást nyert.

Szatmárnémeti törvényhatósági bizottsága az újone létszám felemeléséről szóló törvényjavaslat elvetése iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolász végett megküldvén: a közgyűlés hasonló szellemű felirat intézését határozta el.

Tormaföld község képviselőtestületének ingatlan telekkönyvi kiigazítása tárgyában hozott határozata véleményezés végett kiadatik a tisztii főügyésznek.

Tapolca képviselőtestületének a községi szer-

vezési szabályrendelet módosítása tárgyában hozott határozatát a közgyűlés nem hagyta jóvá.

Közgyűlési jóváhagyást nyertek: Zalaszentgrót, Becsehely, Letenye községeknek ingatlan szerzése, Egyeduta községnek a hat éven túl terjedő haszonbérlet megkötése, a galsai körjegyzőséghez tartozó községeknek a körjegyző fizetésének felemelése, Zalaegerszeg r. t. városnak a város tulajdonát képező ingatlanok eladása, a szentadorjáni körjegyzőséghez tartozó községeknek a körjegyzői lak építési költségeinek fedezése céljából pótdadó kivételése, Becsehely községnek a fogyasztási adókezelési jutalék hova fordítása, Csáktornyának községi törzsvagyon elidegenítése, Dobronak községnek az Eszterházy heregei urodalomtól megvett vásártartási jog és földterület megvétele, Hoticza községnek a dolnamirisesei dűlőre vezető ut megvétele, Becsehely községnek a községi szabályrendelet módosítása, Pacsa községnek a közvágóhidon fizetendő díjak megállapítása, Murakirály községnek községi földbirtok törlése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatai.

Vaspör község a község tulajdonát képező regále kártalanítási kötvénynek csak kamatait használhatja fel a kért célra.

Felsőszemenye község képviselőtestületének községi ingatlan telekkönyvi kiigazítása tárgyában hozott határozatát a közgyűlés megsemmisítette.

Kerkaszentmiklós községnek községi közút építése tárgyában hozott határozata pótlás végett visszaküldetik.

Kerkaszentkirály, Kerkaszentmiklós és Ormándlak községek képviselőtestületeinek feloszlata tárgyában a közgyűlés előterjesztést tesz a belügyminiszterhez.

A murakereszturi körjegyzőséghez tartozó községeknek a körjegyző részére irnoktartás címen évi 200 K általános összeg megállapítása tárgyában hozott határozata, továbbá Öreghegy, Csiczelle, Kishegy, Imrehegy, Öreg- és Kisbádhegy, Ferenc-hegy és a lentii hegyközség szervezési szabályzata jóváhagyást nyert.

A Döme-földön tartott bíró választást a közgyűlés jóváhagyta, ellenben a nagylengyeli bíróválasztást megsemmisítette.

Esztergál község képviselőtestületének a község italmérsi kötvénye tulajdonjogának megállapítása tárgyában hozott határozata közgyűlési jóváhagyást nyert.

Az alsószidi urbéres birtokosság szervezési szabályzatait, továbbá Tapolca piaci helypénzszabályzatát módosítással hagyta jóvá a közgyűlés.

Alsólendva község kérelmére megengedte a közgyűlés, hogy a penospora elleni kötelező védekezésről alkotott szabályrendelet értelmében

ítéletben, mint Raffael kedves és nyugodt derűtsége s mestereitől elsajátított készsége a Vatikán képeiben. Mindkettő egyaránt nagy szívben és elmében, érzésben és gondolkodásban.

Mindig érdekes és hálás feladat egyező és ellentétes vonásokkal bíró nagy szellemek pályájának összehasonlítása, de legérdekesebb és leg-hálásabb akkor, ha olyan óriásokkal állunk szemben, mint e két férfiú volt.

A reneszánsz az ember, az élet és a természet felfedezésével megszázaszorozta az ismereteket s ezzel együtt az igényeket is. Sokat adott, de sokat is követelt; kiszélesítette a szemhatárt, de azt át is kellett tekinteni. Az általánosságra való törekvés jelentős mozgatója a szellemi tevékenységnek s nincs kor, mely annyi egyetemes, különösen művészi lángelmét termelt volna, mint az újjászületés. — Lionardo da Vinci — a korszellem e sajátosságának legtipikusabb képviselője — festő, szobrász, építő, zenész, költő, természettudós, mérnök, vegyész, feltaláló egy személyben, még pedig első rangú majd minden tekintetben. Michel-Angelo egyenlő nagy mint festő, szobrász és építő, nem utolsó, mint költő s Raffael szép sikerrel foglalkozott szintén a festésen kívül az építészettel is s a szobrászat terén is tett kísérleteket.

De tehetségeiknek e szélességén kívül sokkal erősebb és bensőbb kapcsolat is van köztük és koruk között. Teljes odaadással merülnek el a klasszikus művészet csodálatában és tanulmányozásában. A modern eszmék lehetőségétől ihletett szellemüket megfürösztik az antik világ ifjító forrásában s megelérik a keresztény lélek mély-séges gondolati tartalma számára a legmegfelelőbb alakot a pogány atléták egészséges, szabá-

lyos alkatában. Test és lélek esetjök alatt teljes harmóniába olvad; mindkettő egyforma erős és hatalmas. Képeik előtt „az őseberiség hősi vagy boldog alakjaira, a föld és folyók szüzeire gondolunk, kiknek nagy szeméi először tükrözték a szülőteget; a meztelen harcosokra, kik leszállottak hegyeikről, hogy megfojtsák karjaikban az orosz-lánokat“.*

Működésüknek fősziatere Róma, hova II. Gyula pápa hívja meg őket. 1508-ban fognak munkához s rövid néhány év alatt oly műveket teremtenek, melyek bámulatba ejtik kortársaikat s az utódokat; oly műveket, melyek hasonlíthatatlanok a maguk nemében, melyek pénzzel meg nem fizethetők, melyeknek csak egy természetes és méltó jutalmuk lehet és van: a halhatatlanság. Raffael a Vatikán 4 szobájának, később még egyik folyosójának kifestését, Michel-Angelo a Sixtus-kápolnát kapja feladatát.

Raffael kilenc nagy képet festett. Legtökéletesebbek, leghatásosabbak a „Stanza della Segnatura“, vagyis azon terem freskói, melyben azelőtt a szentszéki okiratokat látták el a pápai peccéttel. „Disputa“, „Atheni iskola“, „Parnassus“. „Jogi könyvek átadása“, így hívják a festményeket, melyek a négy falat borítják.

Az első az oltári szentségnek, vele a keresztény vallásnak és a katolikus egyháznak felmagasztalása. Színhely a meny és a föld. Az előbbinek közepét a Szentháromság, közelebről Krisztus foglalja el, felhők közt lebegve, dicsfénytől besugározva s körülvéve szentjeitől és angyalaitól. Kezeit áldólag emeli föl; tekintetében jószág, szelidség tükröződik; ez az igazaknak, a békének és irgalomnak Istene. Az alsó fél-

* H. Toive.

kört papák, püspökök, hittudósok s egyházatyák alkotják, kiknek figyelme a köztük felállított oltári szentségre irányul. Több mint ötven alakot látunk magunk előtt a legváltozatosabb lelkiállapotok kifejezésével, de mindnyáját szoros egységbe fűzi a hódolat és imádat a legszentebb iránt.

Hogy az újjászületés mily őszinte lelkesedéssel tekintett vissza az ó-korra, mely természetesnek találta annak minél élénkebb, minél gyakrabbi felelevenítését, érdekes bizonyosságul szolgálhat az a tény, hogy itt a kereszténység tőpapijának egyik termében, az oltári szentség gloriifikációjával szemben, helyet talál az „Atheni iskola“. Csak meg kell fordulnunk s pogány világ tárul elénk. Félköríves csarnokban görög tudósok töprenkednek és vitatkoznak az erkölcs, a tudás, az igazság, a lét problémáin; minden arc, minden tekintet, minden alak egy filozófiai eszmének ad életet. Valóban elmondhatjuk, hogy a görög gondolkodás története van itt megfestve a Sokrates, Platon és Aristoteles körül csoportosuló böieselőkben.

A „Parnassus“ a költészetnek van szentelve. A múzsák között ül Apollo játékát elmélyedve és megilletődve hallgatják a lantosok. Világosan felismerhetők az egy társaságba összehozott nagy elbeszélők: Homeros, Vergilius, Dante. Odább a szerelem dalosai: Sappho és Petrarca; a másik oldalon a két jeles ódairó: Pindaros és Horatius. Valami végtelenül poetikus, elbávozó hangulat árad ki e képből, mint tavaszi fuvallat, mely rózsák illatát hozza felénk. A „Parnassus“-szal átellenben van a „Jogi könyvek kiadása“, a mely a jogtudományt allegorizálja.

S mindez óriási feladatok megoldásában Raffael a legnagyobb bizottságot árulja el; a legnehezebb

befolyt büntetés pénzeket viharágyuk fentartására és kezelésére fordíthatóak.

Sárszeg, Csáktornya, Orehovicza, Cséb, Alibánfa, Keszthely, Sümeg, Csáktornya, Kehida, Zalaközpány községek képviselőtestületeinek községi póttadó törzése tárgyában hozott határozatait a közgyűlés jóváhagyta.

Tolnavármegye törvényhatóságának a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés mielőbbi felmondása és a határforgalmi kedvezmények ürügye alatt üzött visszaélések gyökeres orvoslása iránt a képviselőházhoz és a kormányhoz intézett feliratát Zalavármegye részéről a közgyűlés hasonló felirattal támogatja.

Előterjesztett Zalavármegye orvos szövetségének a törvényhatósági bizottsághoz beterjesztett kérelme a községi- és körorvosok fizetésének és utiájtalanjának felemelése tárgyában. A közgyűlés méltányolta a kérvényben a felemelés tárgyában felhozott fontos indokokat, de mivel a fizetés megállapítása az egyes közegészségi körökhöz tartozik, a kérvényt a megyei orvos szövetséghez azzal küldi vissza, hogy a községi- és körorvosok a fizetés és utiájtalanjának felemelése végett forduljanak a saját közegészségügyi körüket képző községekhez s amennyiben ezek képviselőtestületei a felemelést megszavazzák, a törvényhatóság az ily képviselőtestületi határozatokat szíves készséggel hagyja jóvá.

Előterjesztett a vármegyei közegészségügyi bizottságnak javaslata a zalaegerszegi közpórháznak 40—50 elmebeteg befogadása céljából kibővítése s az erre szükséges mintegy 110.000 K költségnek beszerzése tárgyában. A közgyűlés a közegészségügyi bizottság javaslatát elfogadta s felkérte elnöklő főispánt, hogy az illetékes földmívelésügyi miniszternél közrehatni sziveskedjék az iránt, hogy a vármegyei ebadóból az építés költségeire felhasználhatók legyenek a bizottság által kijelölt tételek.

Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestületének a város belterületének lejtmerése tárgyában hozott határozatát a közgyűlés jóváhagyta.

A közigazgatási bizottság ülése.

A megyei közigazgatási bizottság december havi ülését dr. Jankovich László gróf elnöklésével f. hó 10-én tartotta.

Az alispáni és főorvosi havi jelentéseket a bizottság tudomásul vette.

A napirend előtt felszólalt Szily Dezső bizottsági tag, felemlítvén azon zaklatásokat, melyeknek a gazdák a cselédek hadmentességi díjának helytelen kivétele következtében ki vannak téve. A tényleg létező baj orvoslására elfogadta a bizottság Odor Géza pénzügyigazgatónak azon ígéretét, hogy a körjegyzőket utasítani fogja az iránt, hogy a kivett hadmentességi díj közszemlére

tételéről az összes cseléd tartó gazdákat értesítsék s így ezeknek módjukban álljon az esetleg tőlük eltávozott cselédek hadmentességi díjának leiratása iránt a kellő időben a lépéseket megtenni.

Zalavármegye ipartanársága az 1903-ik évre Dervarics Lajos és Ján Ferenc rendes tagokul, Goldfinger János és Nagy Károly pedig póttagokul beválasztottak.

Muracsány község képviselőtestületének iskolájának községi jellegűvé való kimondását tárgyaló határozatát a közigazgatási bizottság jóváhagyta és erről az iskolaszéket, valamint a zágrábi egyházi hatóságot értesíti.

A nemesvítai körjegyzőség székhelye Balatonedericsre helyeztetvén át, a közigazgatási bizottság az illető anyakönyvi kerület székhelyének hasonló megváltoztatása tárgyában előterjesztést tesz a belügyminiszterhez.

A felsőszemenyei körjegyzőséghez tartozó községeknek az anyakönyvi helyettesi teendővel is megbízandó segédjegyzői állás szervezéséhez állami segély elnyerése tárgyában beadott kérvényét a bizottság a miniszterhez pártolólággal terjeszti fel.

A bagodi és andráshidai körjegyzőségekben segédjegyzői állások szervezésére kért államsegélyeket a miniszterium engedélyezvén, erről érdekelte községek értesítetnek.

Több községi póttadó törzése tárgyában beérkezett kérvény kedvező elintéztést nyert.

A csáktornya—ukki h. é. vasut mentén Lenti állomás rakóhelyén egy örbódé építésére engedély kértvén, a bizottság előzőleg Deák Mihály elnökléte alatt helyszini szemle megtartását rendelte el.

A bizottság tudomásul vette, hogy Igricze község és pusztja a szentpéteruri postahivatal kézbesítési kerületéből a pacsába helyeztetett.

A kereskedelemügyi miniszter tudatja, hogy a keszthely—tapolcazi h. é. vasut mentén Raposka község határában tervezett őrházat feltételes megállólélyé szándékozik engedélyezni s felhívja a bizottságot, hogy az illetékes hatóságokkal egyetértőleg tegyen javaslatot a megállólély elnevezése iránt, tudatva egyuttal, hogy a m. á. v. igazgatósága a Raposka elnevezést hozta javaslatba.

A közigazgatási bizottság újból megkeresi a kereskedelemügyi minisztert az iránt, hogy a Zalaegerszegről este 8 óra 25 percor Kisfaludra menő vonattal Zalaszentivánra menjen ki s onnan az esti vonattal Szombathely felől esetleg Zalaegerszegré jövő utasokat Zalaegerszegré beszállítsa.

A nagykanizsai utibizottság javasolja, hogy a Nagykanizsa—pacsai törvényhatósági közút nagykanizsai átkelési szakaszának hátralevő része kongótéglá burkolattal építtessék ki. A közigazgatási bizottság legcélszerűbbnek tartja, ha a szoban forgó átkelési szakasznak kongótéglá burkolattal való kiépítését, a közigazgatási bizottság által jóváhagyandó tervek és költségvetés alapján, Nagykanizsa r. t. város eszközölné s a költségek törlesztési hányadát a megyei utadó alap a város-

akadályokat játszva győzi le; sehol semmi erőltettség, semmi habozás; épen annyi természetesség és könnyűség a kivitelben, a mennyi nyugalom és báj a tartalomban.

Mig Raffael fáradhatatlan buzgalommal dolgozik tanítványaival a pápa lakosztályában, nem kisebb serénységgel folyik a munka a Szixtus-kápolnában, hol Michel-Angelo bezárkózva s mindent, még a színek törését is egyedül végezve, festi a mennyezetre a világ teremtésének és a hűbeesésnek képsorozatát s az ablakmezők közeibe a próféták és a görög mithológiából a kereszténységbe áthozott jövendőmondó szibillák alakjait.

Michel-Angelo alapján szobrász-tehetség, a minék ő maga is teljes tudatában volt; mint szobrász aratta első sikereit s azért csak nagy únszolásra vállalta el e munkát, melynek befejeztével ismét vésővel cserélte fel az esetet. Csak huszonnégy év múlva festi másik nagy képét, az „Utolsó ítélet”-et a kápolna oltára feletti falon.

Közben százféle megbízás, vállalkozás foglalja el, melyek közül kétségkívül legmonumentálisabb jellegű II. Gyula pápa siremlékének tervezete, a művész életének e nagyszerű, de csak kis részben megoldott feladata. Negyven esztendeig küzd a kivitel elé gördülő nehézségekkel, negyven esztendeig áll műhelyében az emlékmű örösi főalakja, Mózes szobra, s meg kell halnia a nélkül, hogy egészét alkotathatna.

Michel-Angelonak, mint lényegében szobrász-nak, főtárgya az emberi test. Csak egy pillantást kell vetni műveire, hogy meggyőződjünk e téren való rendkívüli megfigyelő képességéről és

ismereteiről. A csont, az izom, a bőr minden parányával és játékaival tisztában van; azok minden mozdulata szó, kinyilatkoztatás számára, melyekből az Isten és természet nagyságát és az akarat hatalmát olvassa ki. Ádámja és Évája a természet őserőinek alkotásai; prófétái és szibillái bár hajlott koruk és testük, de anyagilag, mint szellemileg elég energia lakik bennük az Úrtól rájuk ruházott hivatás sújának viselésére. Mózes pedig a leghatalmasabb mindazon népvezetők közül, a kik valaha nemzetüket a szolgaságból a szabadságba vezérelték.*

A nagy arányok testben és lélekben, a forrongó és kitörni készülő szenvedélyek, az indulatok hevében megfeszült és kiduzzadt izmok az ő képzeletének és művészetének legjellemzőbb mozzanatai. Hitvilágát Sazanarola szónoklatai népesítik be. Keserűséggel szemléli a romlottságot s várja az irtóztatós büntetést. Az „Utolsó ítélet” Krisztusa a bosszuálló igazság Istene, ki nem a jókat fogadja karjaiba, hanem a gonoszakra szórja lesújtó tekintetének nyilait.

E kép különben egyike azon műveinek, melyeken képzeletének gazdagságát és sajátosságát legjobban ragyogtatja**. A meztelen alakoknak valóságos tömegei lepik el a terjedelmes falfelületet. A színezéssel nem sokat törődik; ezt átengedi a kizárólagos festőknek. Hanem a csoportosításnak, a helyzeteknek, mozdulatoknak,

*H. Grimm.

**Steinhard e képet, természetesen kis alakban, elefántcsontba metszette. Látható Rómában, a Colonna-képtárban.

nak évenként megtértené. Felhívja a bizottság az államépítészeti hivatalt, hogy ez irányban a szükséges tárgyalást a várossal tartsa meg s annak eredményéről tegyen jelentést.

Kir. tanfelügyelő — havi jelentése szerint — ez időszakban meglátogatta a molnárii, [muraszterkereszt] s muraszterdahelyi iskolákat, előbbinél az új gondnokságot vezette be ügykörébe, meglátogatta továbbá a murasiklósi róm. kath. iskolát, mely rendkívül túltömött s ez érdekében előzetesen is intézkedett az előjárásnál a helyszínen, meglátogatta a ráczkanizsai áll. elemi iskolát, ahol személyi ügyekben is tartott vizsgálatot, a kollátszegi, murakereszturi és a tótszterdahelyi r. kath. iskolát, melynek türethetetlen viszonyai külön hatósági intézkedés tárgyát képezendik; a perlaki állami fiu- és leányiskolákat s úgy ezen iskolák, valamint az iparos tanonc, gazdasági ismétlő és a kisdodovodák tantestületeivel ülést tartott, elnökölt a csáktornyai állami tanítóképző intézet igazgatótanácsának ülését, járási főbíróval meglátogatta a draskoveci róm. kat. iskolát és áll. kisdodovodát, meglátogatta a rövid idővel előbb megnyitott nagyfalusi, zrinnyifalvai és drávavásárhelyi állami elemi iskolákat, valamint a drávavásárhelyi községi állandó gyermekmenedékházat.

A felsőmihályfalvaiba II. tanerő, a nagypalini, muravidi, tükesszentgyörggyi r. k. iskolánál új tanerő, Alsódomborun 5-ik tanerő, a draskoveci fára területén új iskola, a srecezi r. k. iskolánál 2-ik tanítói állás, a murasiklósi r. k. iskolánál új tanerő, a draskoveci és domasineci iskolánál 2-ik tanítói állás, a muracsányi iskolánál 4-ik tanerő, a szentmáriai fára területén szervezendő új iskola, a beliczai r. k. iskolánál 3-ik tanítói állás szervezése érdekében a közigazgatási bizottság az illető iskola fentartó közönségeket megfelelő intézkedések megtételére felhívja.

A baki tanítói díjlevelek ügyében a kir. tanfelügyelő javaslatára hivatott fel.

A batyki, hahóti, felsőszemenyei, türjei, kebele, pacsai r. k. iskolák s a barabásszegi ev. ref. iskola államsegélyügye a miniszterhez pártolólággal terjesztettek fel.

Csizmadia Károly drávaegyházi községi iskolai tanító díjlevele jóváhagyást nyert.

A rendesi r. k. iskolának kárpótlékot, az alsóbisztricezi r. k. iskolának évi 402 K segélyt utalványozott a miniszter, miről az érdekelt közönségeket a bizottság értesíti.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói karnál október végén hátralékban volt 5.396, novemberben beérkezett 4.798 s így elintézés alá került 10.194 ügydarab, melyből novemberben feldolgoztak 5.694 dbot s így november végén hátralékban maradt 4.500 ügydarab; az irodánál október végén volt a hátralék 944; novemberben leírás végett kiadott 5.376 s így elintézés alá került 6.320 ügydarab, melyből

formáknak, idomoknak oly változatosságát mutatja be, melyet sehol másutt nem találunk.

Mikor a nagy művel elkészült és azt bemutatta, sokan megbotránkoztak az alakok meztelenségén. Biagio, a pápa udvarmestere, különösen kemény szavakban adott kifejezést nem tetszésének, mire Michel-Angelo bosszúságában belefestette az avatlatlan bírálót a pokolba, még pedig a számfűlű Minos király alakjában. Mondják, hogy mikor Biagio ezért panaszt emelt, a pápa tréfásan azt felel: „ha a purgatoriumban lett volna, még tán segíthetett volna rajta, de a pokolból nincsen megváltás.”*

Hibául rójják fel sokan Michel-Angelonak, hogy művészetéből hiányzik a nyugalom eleme. Igaz, hogy az ő világa az összeütközések, a harcok, a mozgalmasság világa volt, de aki elmerült egyszer a Szent-Péter templom „Pietá”-jának, a Mária ölében holtan fekvő Jézus alakjának, a művészet e legszeb, legideálisabb halottjának nézésében, az nem fogja tagadni, hogy Michel-Angelo e nemből is tudott nagyot teremteni, csak akarnia kellett. De izzó, türelmetlen lelke nem sokáig időzött e légkörben. Raffaellel ellentétben, ki mindenütt és mindenben az örömet, a vidámságot, a virágokat kutatta és találta fel, ő a borzalmat, a megrendítőt, az emberben az emberföltöttit kereste.

Életük folyása kétségkívül jelentékenyen hozzájárult különben rokonszemük ellentétes irányainak kifejtéséhez.

Raffael pályája nyugodt, esendes; mint a mezőn

* I. A. Symonds.

novemberben leirtak és expediáltak 5.291 dbot s így november végén hátralékban maradt 1.029 darab.

Főispán tudatta a bizottsággal, hogy a belügyminiszter — hozzá intézett leirata szerint — elismeréssel vette tudomásul az árvaszék fogalmazói karának az utolsó hónapokban kifejtett buzgó tevékenységét, melynek folyamánya a hátralékok rohamos apadása. — A leiratot a bizottság örömmel vette tudomásul s arról a fogalmazói kart külön értesítette.

A pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt havi hátralékkal együtt a kataszternél volt 6.719 változási eset, melyeket mind keresztül vezettek. Szőlődézsmaaváltság tartozásból novemberben leirtak 181.444 K 43 f-t; különféle címen bejelentett 176 káresetnél 66.489 K 92 f adót törölték; december hóra maradt 27 káreset rendezése. Novemberben egyenes adóban befolyt 782.669 K 40 f; a f. évben januártól októberig bezárólag befolyt 2.641.200 K 19 f; november végén az adóhátralék 3.177.048 K 23 f, mely a múlt évi hason időszakban fennállt 3.376.876 K 28 f, hátralékkal szemben 199.828 K 05 f esőkkenést tüntet fel. Leirtak november hónapban 34.071 K 47 f-t egyenes adóban, 116 K-t hadmentességi díjban. Fizetési halasztást novemberben 4 esetben, ideiglenes házadó-mentességet 19 esetben engedélyeztek.

Közegészségügy.

Dr. Háy István vármegyei t. főorvos a vármegye november havi közegészségügyi állapotáról a következő jelentést terjesztette be a közigazgatási bizottság december havi üléséhez.

Az időjárás a hónap első harmadában elég kellemes őszi volt, de később ködös, majd északi szelekkel fagy és havazás mellett oly foku hidegre változott, a milyent november hónapban már számos év óta nem tapasztaltunk.

Dacára ezen hidegebb időjárásnak, a felnőttek közegészsége, viszonyítva a múlt havihoz, tetemesen javult; mert habár könnyebb lefolyású légeső és tüdőhurutok észleltek ugyan, de a veszélyes hasihagymáz miatti megbetegedések száma tetemesen apadt, úgy annyira, hogy ama három községben, melyben az eddig járványosan uralkodott, most már ott is szűnő félben van.

A gyermekek közegészsége azonban nem volt teljesen kielégítő a miatt, hogy ezeknél a heveny tüdőhurutok is többször képezték a gyógykezelés tárgyát; a roncsoló toroklobosok száma pedig szintén emelkedett, de csak 30-70% halálzással.

A fertőző bántalmak közül roncsoló toroklobban beteg volt 28, gyógyult 17, meghalt 10, ápolás alatt maradt 1; hasi hagymázban beteg volt 88, gyógyult 50, meghalt 4, ápolás alatt maradt 24; kanyaróban beteg volt 21, gyógyult 3, ápolás alatt maradt 18; hökhurutban beteg volt 5, gyógyult 2, ápolás alatt maradt 3; vörhenyben

esörgedező patakok, melynek futását nem akasztja meg kőszirt, nem zavarja fel örvény. Michel-Angelo élete telve hányattatással; meggyőződéséért ellentétbe kerül hatalmas pártfogóival; menekülnie kell a pápa haragja elől s látnia kisebb hazájának, Flórencnek hanyatlását.

Raffaelnek az élet csak édes gondatlanságot, megelégedést, boldogságot és dicsőséget juttatott; ezekből szövődnek művészi álmái is, melyeket vászonra vet; olyan, mint a mesebeli királyleány, a kinek érintése mindent aranyrá változtat; ő mindent széppé, kedvessé tesz. Michel-Angelo külső és belső küzdelmei, melyek legyőzése nagy erőlkifejtést, önbizalmat, bátorságot kíván, megérlelik benne a sötét, a megrázó és fenséges iránt való hajlamot.

A stanzák képei: a hívő lelkek ájtatossága és tisztasága, a böleselők nyugodt eszmélkedése, a költők varázsos ihlete, csak annak a szellemnek lehetnek termékei, melynek az ártatlanságról, békéről és szeretetről olyan magas szoboralkotásai vannak, mint Raffaelnek, a világszerte ismeretes madonnák festőjének. Viszont Mózes szobrának, az „Utolsó ítélet”-nek, a Szt. Péter templom kupolájának eszméje csak olyan agyban születhetett meg, mint a Michel-Angelóé, a mely a természetfölötti és rendkívüli felé tör, melyben megvillanhatott a gondolat, hogy a Tirrhéni-tenger partján egy hegyet faragjon ki világító-toronynyá. Raffael közlékeny és elsajátító természet, aki mindenkitől tanul s mégis eredeti. Michel-Angelo komoly és zárkózott s nem tanul senkitől, csak

beteg volt 5, gyógyult 2, ápolás alatt maradt 3; fültömrigylobban és bárányhimlőben beteg volt 1—1, kik meggyógyultak.

Rendőri boncolást teljesítettek 4 esetben. Hullaszemle előfordult 6, súlyos sértés bejelentetett 3.

Öngyilkosságot Koma Kurdi Pál 30 éves alsózsidi lakos követett el, a ki agyonlőtte magát.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 4 egyén esett áldozatul; ezek közül Balog István 4 hónapos Tófejen a szalmazsák elége folytán keletkezett füstben megfuladt; Benedek János 9 éves felsőzsidi lakos lőrügás következtében halt el; Jurecz Vinczéné páloveczi lakost a fa ütötte agyon; Tódor János 4 éves zalaujvári lakos pedig megégett.

Elmekórnak egy esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát, amennyiben az illető mint közveszélyes beteg az elmeegógyintézetbe szállítatott.

Veszetség gyanújában levő eb 5 egyént mart meg és pedig Tamás Józsefet a keszthelyi járásból, Muraszerdahelyen két névleg meg nem nevezett gyermeket, Torhoczy Józsefet Kaszaházán és Kovács Istvánt Gébárton, kik védőtás céljából a budapesti »Pasteur« intézetbe szállítattak.

Hét éven aluli elhalt gyermekek közül orvosi kezelésben nem részesült 61. Az alsó foku hatóságok e miatt 18 elmarasztaló és 11 felmentő végzést hoztak, a többire nézve pedig a megfelelő tárgyalások folyamatban vannak.

A járási és községi orvosok 38 községnek egészségügyi megvizsgálásáról terjesztették be a jegyzőkönyveket.

E hónap folyamán a főorvos megjelent Tapolezán, Légradon és Királyfalván, az ott uralkodó hasihagymáz járvány elleni óvó és elfojtó intézkedések keresztülvitelének ellenőrzésére.

Zalavármegye közigazgatási állapota nov. havában.

Az elmúlt november havában uralkodó időjárás kezdetben hűvös, kellemetlen volt, melyet a hónap közepe táján — az ezen időtájban szokatlan — kemény fagyok váltottak fel. Vége felé havazás is állt be, mely a száraz fagyok által veszélyeztetett kései vetésekre nézve jótékony hatással volt, de a munkát zavarta. A múlt hónap első felében még ugyanis számos vidéken az őszi vetéssel alig, vagy nem is végeztek a gazdák és ezen kései vetések ki sem keltek az uralkodott hideg idő miatt.

A korán bekövetkezett téli zord idő miatt továbbá nem is lehetett a tavaszi vetések alá oly szükséges őszi szántásokat elvégezni, amely munkálat hiánya a tavaszi sorsára nézve hátrányos befolyással szokott lenni.

Az illetén félbeszakított szorgos munkák helyett már a téli dolgokkal, mint a trágyázás, a téli etetés előkészítése, maglóheresépléssel, fahordás stb.

a természetből. Ő nem is lehet más, mint eredeti.*

S a sors, hogy az ellentéteket még jobban kiélesítse, Raffaelnek, a veszélyek nélkül, nyugalomban élnek rövid, Michel-Angelonak, a zaklatottnak, nem egyszer üldözöttnek, hosszú életet adott.*

S Raffael e rövid élet alatt is kész műveket alkotott, melyeket az idő számunkra megőrzött, Michel-Angelonak pedig legtöbb műve befejezetlenül maradt vagy szerencsétlen véget ért. II. Gyula pápa síremlékét nem készíthette el; ugyanígy járt a flórenci Szent-Lőrinc templom homlokzatával; a Szent-Péternek általa készített tervét elrontották; a flórenci nagy tanásterem számára készült kartonjai elvesztek; II. Gyula bronz-szobrából Alfonz ferarrai herceg ágyut öntetett s számos szobra félig kidolgozva maradt ránk.

Mindez azonban nem von le semmit értékéből, nagyságából. Benne és Raffaelben érte el a reneszánsz delelőpontját, honnan már emelkedni nem, csak hanyatlani lehetett. Nevüket viselik az ujkori művészet legtekélyesebb alkotásai; szellemük sugárzik ki annak legmesszebb terjedő, legragyogóbb dicsősége.

Vida Sándor.

* I. A. Symonds.

* Raffael sz. 1483. megh. 1520., Michel-Angelo sz. 1475. megh. 1564.

munkákkal voltak a mezőgazdák elfoglalva a hónap második felében.

A korán bekövetkezett tél félbeszakította a legeltetési időszakot is, a legelő állatok istállózása szükségessé vált. A hónap első felében végeztették be, a vetési munkálatokon kívül, a takarmányrépa behordása és eltakarítása, nemkülönben elég szokatlan késő időben — a tengeri beszédése is; — sürgős dolgok végeztettek a szőlőkben a bojtások végzésével, az oltványok kiszedése és eltevése és a betakarási munkálatokkal, mely munkálatok nagy része alig volt befejezhető a hirtelen beállt télies idő előtt.

A folyó december hó elején uralkodott kemény téli időjárás viszontagságai ellenében gyenge vetéseink szerencsénkre mégis elegendő hótakaróval vannak védve a melynek megmaradásától függ kései vetéseink további sorsa.

Az állattartásra vonatkozólag megjegyezzük, hogy ha a tél igen hosszú és kemény nem leend, a vármegye nagyobb részében nincsen komoly ok az aggodalomra és csak a gazdákon függ, hogy célszerű beosztással meneküljenek meg a téli takarmányhiány réme elől.

Megesappant azonban a néhány hónapban át élénk állatforgalom a vidéki vásárokon.

A téli takarmány hasznosítására célzó bevásárlások ugyanis jórészt befejeztettek; — a kereslet már nem oly nagy, mint volt. Sajnálatos kell konstataálni azonban azon körülményt is, hogy jelenleg a külföldről és más megyékből hozzánk sereglett vevők — különösen a cukorgyárosok bevásárlói — csak gyéren jelentkeznek, melynek tulajdonítható azon észlelet is, hogy sok felhajtott marha eladatlan marad.

Mindennek dacára nagyobb áreséssel az állatvásárokon nem találkoztunk egyelőre.

Az állategészségügyre vonatkozólag megjegyezhetjük, hogy — a sertések kivételével — a többi haszonállatok egészsége kedvező volt az elmúlt hónapban és a ragadós száj- és körömfájás sem terjedett el oly mérvben, hogy forgalmunk nagyobb korlátozásnak volna alá vetve.

A múlt hónapban a hivatalból jelentendő bántalmak elterjedése a következő volt vármegyénkben:

Veszetség 5 községben, takonykór 1 községben, ragadós száj- és körömfájás 3 községben (sümegei járás); ivarszervi hólyagos kiütések 3 községben, rühkór 1 községben, sertésorbáné 2 községben, sertésvész 10 járásunk 45 községében. A beállt hideg idő előreláthatólag a már hónapokon át nagyobb mérvben elterjedt sertésvést korlátozni fogja.

Mezőgazdasági terményeink ára a hirtelen beállt hideg időjárás befolyása alatt némileg emelkedett és közeledik a jó közepes árak színvonalához és reményünk van, hogy ha nem is tetemes emelkedéssel, de mégis állandóbb viszonyokkal találkozunk a tél folyamán, jelölül annak, hogy a világtermés még sem volt oly bőséges, mint azt a hírlapok és az érdekelt körök előre hangoztatták.

Állandó jó kereslettel fog előreláthatólag lóher és lucernamag készletünk találkozni, mert most mégis nyilvánvaló lett, hogy Oroszország termése e cikkben igen silány Amerika meg bevitelre szorul.

Boraink árának alakulására nézve pedig némi vigaszul szolgálhat azon tény, hogy Francia- és Spanyolországnak csak fele akkora termése lett ezidén, mint a múlt évben és az olasz bor e miatt ott talál nagy keresletet, nálunk pedig mind inkább esökkenik a behozatala.

Mindezek dacára az általános gazdasági helyzet, különösen kisgazdáink helyzete, a jelenben nem valami kedvező, felesleges készletétől kényeszerüségből még az olcsóbb árak mellett szabadult meg; bora kevés és rossz termett; egyedül az állattartás és nevelés hoz még neki némi hasznót; különösen rossz viszonyok közt vannak vármegyénk azon vidékei, a hol a nyár folyamán tetemes jégverések tönkretették a gazda reményét, vagy ahol a sertésvész szedte áldozatait és ahol nagy nélkülözéssel néz a köznép az előrelátszólag kemény tél elébe.

A Gazdasági Egyesület közgyűlése.

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület f. hó 9-én délután 4 órakor Hertelendy Ferenc egyesületi elnök elnöklése mellett rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgyát az alapszabályok némely pontjának módosítása képezte, mivel

a novemberi közgyűlésen a tagok az alapszabályokban előírt számmal nem voltak jelen.

Előzőleg azonban kérte az elnök, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület decemberi közgyűlésére az egyesület kebeléből képviselőket küldjön ki. Az egyet képviselőül a közgyűlésre Hertelendy Ferenc elnök, Koller István első alelnök, Voigt Ede titkár, Bogvay Máté és Gruner Lajos egyesületi tagok választottak meg.

A közgyűlés örömmel vette tudomásul elnök ama bejelentését, hogy Nován gazdakör létesítése tárgyában mozgalom indult meg; az értekezletet ez érdemben Mayer István novai főszolgabíró f. hó 29-ére tűzte ki; a közgyűlés az egyesületi titkárt erre az értekezletre azzal a megbízással küldi ki, hogy ott a gazdakörök fontosságáról ezeknek az anya egyesülethez való viszonyáról a megjelenteket tájékoztassa.

Jelentkezés folytán az egyesület rendes tagjaiul felvették: Grünhut Fülöp és Fiai cég Nagykanizsán, Lázár Soma Homokkomáromban, Stugel József urodalmi főtiszt Kiskomáromban, Bogvay Elemér földbirtokos és főispáni titkár Zalaegerszegen, Francz Lajos Nagykanizsán, Ifj. Jerfy Adolf Nagyrécsén, mádi Kovács János Pusztaventén, Ruzsics Lajos gazdatiszt Mikosdon, dr. Obersohn Mór köz- és váltóügyvéd Zalaegerszegen.

A számvizsgáló bizottságba Deák Mihály, másod alelnök elnökle alatt Árvay Lajos, Nagy László, Malatinszky Ferenc, Szücs Dezső és Udvardy Ignác egyesületi tagok beválasztottak; a bizottságnak hivatalból tagjai Boschán Gyula egyesületi ügyész, Voigt Ede egyesületi titkár és Fitos Márton egyesületi pénztáros.

A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette egyesületi elnöknek ama bejelentését, hogy id. Tarányi Ferenc alapító tagsági jogát ifj. dr. Tarányi Ferencre átruházta, míg ő néhai atyjának, Tarányi Mihálynak alapító jogát gyakorolja, mint amely az alapszabályok értelmében reá, mint törvényes örökösre áthárul.

Ezután áttért a közgyűlés az alapszabályok módosítására.

Változást szenved a 48. §, amennyiben jövőben a) dísz- és tiszteletbeli, b) alapító, c) rendes, d) pártoló és e) levelező tagok lesznek.

A rendes tagságra vonatkozólag módosításként kimondotta a közgyűlés, hogy a rendes tagok, továbbá a községi néptanítók, jegyzők, körorvosok, kik 4 koronával járulnak az egyesület pénztárába, kis és nagy községek rendes tagokul tekintetnek a következő díj fizetése mellett: 1000 K-ig terjedő állami egyenes adó fizetésig 4 korona, 2000—4000 K adóig 6 K, 4—6000 K adóig 8 K, 6—8000 K adóig 10 K, 8—10.000 K vagy azon felül terjedő állami adó mellett 20 K évi tagsági díj fizetése mellett.

Új pont gyanánt jó, hogy dísztagjai az egyesületnek csak oly tagjai lehetnek, akik az egyesület anyagilag és szellemileg különösen gyarmoltottak és akik a mezőgazdasági életben oly kiváló vezető szerepet játszanak, hogy irántuk az egyesület hálafeleként másféleképpen nem tudja. Ezen dísztagok közül az igazgató választmány javaslatára a közgyűlés díszelnököt választhat, kinek címe: a Zalamegyei Gazdasági Egyesület díszelnöke.

A 21. § így módosul: Az igazgató választmányt képezik az anyaegyesületnek, valamint a vidéki köröknek elnökei, alelnökei és egyéb tisztviselői; a szakosztályok elnökei és alelnökei, továbbá a közgyűlés által az alapító és rendes tagok közül e célra választott 50 tag. Elhalálozás esetén és azon esetben, ha a választmányi tag szakosztályi elnökké választatik, helyébe új tag választandó. Az egyesület igazgató választmány a vármegye törvényhatóságának közgyűlési határozata értelmében egyszersmind vármegyei mezőgazdasági bizottság és mint ilyennek működési körét az 1894. évi XII. t.-c., valamint az erre vonatkozó miniszteri rendelet alapján készített szabályrendelet körvonalazza.

Külön pontja az alapszabályoknak a számvizsgáló bizottság szervezése, mely a közgyűlés által választott elnökből és négy tagból áll; felülvizsgálja az összes számadásokat és a közgyűléshez beterjeszti; a pénztári kezelést bármikor betekinthei és ellenőrizheti, mely esetben 3 tag jelenléte szükséges.

Végül a titkár szolgálati szabályzatát állapította meg a közgyűlés.

A társaságból.

Beköszöntöttek a hosszú téli esték, amelyeknek csendjét, unalmát a mulatságok zaja üzi el. Elérkezett az estélyek, a hangversenyek szezonja, amely ujesztendőig csak családias jellegű összejövetelekkel, csendesebb mulatságokkal kezdődik, hogy a farsang zajos vigasságainak bevezetésül szolgáljon.

Zalaegerszegen azonban a mostani téli idény meglehetősen egyhangú. Eddig mindössze egy kaszinó estély verte fel a csendet, amely azonban azért nevezetes, mert szakítást jelent a mult hagyományával. A mi kaszinó estélyeink ugyanis bállok voltak és nem családias estélyek, mint aminőket a vidéki városok kaszinói szoktak rendezni. A leányok, asszonyok kiöltözködtek báli toillettekbe, az urak felhúzták a frakkot és mentek táncolni a kaszinó bállokba. A selyemruha, meg a frakk-elque-lakk azonban még nem teszik ki a bált, hanem a családias estélyeknek nevezett mulatságok külső képe, a társaságnak az a csoportosulása, vagy ha úgy tetszik separált csoportokká való alakulása, amelynek a mi kaszinónk estélyeit jellemezték, azután meg az egyetlen szórakozás: a tánc, ezek adtak amolyan bális jellegét az estélyeknek.

A kaszinó vigalmi bizottsága gondolt merészet és nagyot s egy csapásra más szint akart adni az estélyeknek. Első sorban is kihirdette, hogy családai összejövetel leszén, második sorban pedig egy kis házi hangversenyt állított össze.

A házi hangverseny, az sikerült, de a vigalmi bizottság terve, az kevésbé sikerült. Tíz óráig tartott a program, tíz órák azonban elkezdődött a bál és egy szempillantás alatt kialakult a régi kép, megnépesedett a teremnek ősi jogon megszállott sarka, a sarkon kívül álló gardedámok szép sorban leültek a fal mellé és messziről nézték a vigadókat.

Ez a kép pedig rá illik nemcsak a kaszinó estélyekre, amelyekre a sarkon kívüli publikum nem nagyon törí magát, hanem minden mulatságunkra.

A vidéki városok társadalmi élete sok helyen bomlófélben van; legalább erről panaszkodnak itt is, ott is. Minél kisebb a fészkek, annál bomlottabb az élet, ami a legkisebb mulatságon is szembeötlök. Furesa képe is van egy ilyen kisvárosi bálnak.

Szinte csodálatos, hogy még tánc közben is milyen mértani pontossággal megtalálják a párok a rangjuknak megfelelő helyet s akárhogyan forognak, meg lehetne huzni egy vonalat, amelynek a helyére egy kis fantáziával oda képzelhető a kínai fal. Az egyik oldal — a nagyobbik — a sarokban trónoló kisebbségé, a másik a fal mellett ülő többsége, de annak elég az a kis hely is. A kínai fal erős, vastag és áttörhetetlen, mert alapját hosszú időn keresztül rakosgatta a közép-karból ránk maradt felvilágosodás, felépítette a kulturnemzetektől tanult góg és repedéseit szorgalmasan tapasztatják az életbölcséséggel teljes óriások. Csakhogy ez a fal mégis képzeletbeli. Nagyon sokan vannak, akik nem veszik észre, mert vagy nem veszik maguknak azt a fáradságot, hogy felkeressék Ázsia beisejét, ahol a kinézerek eme legszentebb öröksége, nagyságuk egyetlen észrevehető jelvénye áll; vagy pedig boldog birtokosai a falnyitó varázsnak, amely előtt leomlik a legvastagabb jorikai fal is.

Ennek a faltörő varázshatalomnak pedig sokféle alakja van. Férfiembereknél, amíg életük párjára rá nem akadtak, legerősebb varázs a táncnak és egyéb, hölgyek által is kedvelt sportnak a tudománya; ha azonban életük párját már meglették, akkor a pénz és a rangosztály. Ezek a varázslóvágok szabadon járnak-kelnek keresztül a társadalmi élet mezőin, anélkül, hogy lábukat, vagy fejüket valamibe beleütnék. Mert hát a legénységnek hijával vagyunk és aki táncolni tud, annak egyébre nincs szüksége. A pénz pedig azért jó, mert sokféle hiányzó dolgot pótol és folytonossági hiányokat betapaszt; a rang pedig azért szükséges, mert az adja az ést és a társaság modorában való jártasságot, miután a rangbélit csak utánozni lehet, kritizálni azonban nem szabad.

Az dobja rám az első követ, aki hiszi, hogy a mi társadalmi életünk olyan, amilyent a társaságot szerető művelt ember óhajt s amilyent abban a néhány hirmondónak maradt vidéki városban talált, amelyekről el lehet mondani, hogy keilemes társadalmi életük van. Ezek a helyek magukhoz tudják bilincselni az embereket, oda tudják kötni

ugy, hogy mikor válsra kerül a sor, mintha a szív üresen maradna, mintha szép idők temetése volna.

Vajjon tud-e valaki példát mutatni arra, hogy a tőlünk távozó, mikor egy-két jó emberétől könyezve bucsuzott, nem sóhajtott volna egy hála Istent, hogy tovább mehet. Vajjon nem az-e az oka a szives bucsuzásnak, hogy nálunk nagyon kevés ember, mondjuk kevés család képes beleilleszkedni a társadalomba, mert ahova le akar ülni, mindenütt úgy jár, mint a peches gibie, hogy eiszedik előle a széket.

Sokan próbálkoztak már „összehozi a társaságot“, de nem sikerült. Igen, mert a társaságot akarták összehozni, nem pedig társaságot akartak toborozni. Ami pedig nagy különbség. A társaság különös szervezet, amelynek tagjaitól különleges kvalifikációt követelnek; a társaságnak más tónusa, más modora, kiváltságos állása és helyzete van; a társaság uralkodni, parancsolni, lenézni akar és csak rabszolgákat ismer, akik a társaság feltétlen parancsait követik; a társaság ítéleteket mond alap nélkül és hirdeti ki indoklás nélkül s a felebbezés kizárásával; a társaság félelmes hatalom, amely felemel és lesújt, a gyengét, aki nem tudja magát hatalma alól emancipálni, el is tiporja s nevetve halad el mellette; a társaság csak öncélt ismer, a közérdekhez semmi köze, nem azért alakult; a társaság csak alkalmi egyesülés, mert tagjai örökké változnak, de azösszekötő kapesok: az örök emberi gyarlóság, az előítélet, a gyengéknek kiváltságos állásra, elismertetésre, hatalomra való vágyakozása, a gyengeség rejtegetése, az előkelőség garasos festékekkel bemázolt leplébe való burkolódás, a gondolatokban és érzésekben való szegénység titkolása, ezek maradnak a régiak.

A társaság, ha úgy hozza magával az érdek és a szeszély, a saját tagjait is felemészti és a társaság mégis él, mert öncél, mint az állam, amelynek minden polgára tiszter kísérelődik, az állam mégis feunáll. Mert a társaság örökké csak egy és mindenütt csak egy. Ami azonkívül van, azok fejek, sőt a sok fej kompanyába is verődhetik, de nem lehet társaság.

Az iparos ifjak bálján részt vehet a társaság s ezzel a mulatság fényét emeli, de ha a társaság nincs jelen, akkor csak nagy közönségről lehet szó, nem a társaságról.

A szürke tudós könnyen meghatározza a társaság fogalmát a maga ostoba szempontjából, de a krónikás, aki a társaság háta mögé huzódva, a napok történetét írja, az életből szeretné ellesni, hogy mit is jelent ez a szó. De hát ezt nem lehet megmagyarázni. Megértéséhez érzék és tapasztalat kell. Akinek ezek megadattak, tudja mit akartam mondani, aki azonban nem ismeri a társaságot, annak ugyis hiába beszélék.

* * *

A kaszinó estély volt a kiindulási pont, oda térek vissza.

Az estély jól sikerült. Többen is lehettek volna, de azért elegenden voltak ahhoz, hogy jól mulassanak. A napirend dr. Rézler Kornél felolvasásával kezdődött. Egy tréfás történetben az ifju büntető jogász merész karikatúrát rajzolta meg, aki alig várja, hogy valami szenzációs ügye akadjon. Végre valami gyilkos história kerül eléje s az ifju kriminalista elköveti azt a hallatlan baklövést, hogy egy kutyát boncoltat fel a meggyilkolt ember helyett. A morál az, hogy a tulbuzgóság kutya cselekedetekre ragadhatja az embert.

Lányi Ilonka és Margit egy négykezes darabot adtak elő. A precí előadáson kívül a két ifju hölgy kedves megjelenése a hangverseny legvonzóbb pontjává tették a Lányi urleányok fellépését.

Dr. Kovács Gyula cimbalmán kuruc dalokat játszott. Az édes-bús magyar áriák a speciális magyar hangszeren szívhez szóltak. Dr. Kovács Gyula a cimbalmot kifogástalan technikával kezeli s dalaiban mély érzést tudott kifejezni.

Háry Lenke urleány „A madárdal“ című operette részletet énekelte Háry Charis kisasszony kísérete mellett. Az énekszám jól sikerült s a kíséret szabatos. Háry Lenke k. a. értékes hanganyag felett rendelkezik s diletánstól várható teljes precizitással énekel.

Kaszter Ödön magyar dalokat hegedült, Bubic Tivadar pedig zongorán adta hozzá a kíséretet. Naturalista mind a kettő. Kotta nélkül, csak a szívükből játszottak. Bubicnak kitűnő zenei érzéke van s kísérete diskrét és tapintatos. Kaszter Ödön érzéssel játszik; ha meg is hibbanik néha

az érzelem, a technika biztos marad. Bubicus jól ismeri parnerjét s ha az érzelmek tág mezején elszárguldozott a hegedű, azonnal ott volt a nyomában s a kellő pillanatban uton érte a csapongó muzsikust.

Koncert után kezdődött a tánc, amely reggelig tartott. Táncosban nem bővelkedtek, de a fiatal urak tőlük telhetőleg szorgalmasan — dolgoztak.

Jelen voltak. Asszonyok: Bogyay Elemérné, Csesznák Sándorné, Deák Mihályné, dr. Hány Istvánné, Hangay Gézáné, Lányi Kálmáné, Makray Sándorné, Puskás Gézáné, Paukovich Györgyné, dr. Ruzsicska Kálmáné, Szirmay Béláné, Remm Józsefné, Sztaniszlavszky Adolfné, Trsztjányszky Ödönné, dr. Thassy Gáborné, Voigl Edéné.

Leányok: Csesznák Melani, Stefi és Anica, Deák Emma, Hány Claris és Lenke, Hangay Mártha, Lányi Ilonka és Margit, Paukovich Stefike, Makray Aranka, Trsztjányszky Ilonka és Remm Ella.

A társaságra jelentőségteljes a hideg idő, amely befagyasztotta a hőforrásokat is.

Tudni kell, hogy a zalaegerszegi koresolyapálya hőforrások felett áll s ezért elől-hátul meg rövidül az idény.

A jégpályát sokan látogatják, különösen este, amikor másfél normál gyertyafényű reflektorok mellett siklik a jégen a téli sportot kedvelő publikum.

A jégpálya különben elég tágas. Ha tizenöt ember összefogózik is, még mindig lehet sudarast játszani, ha a többiek bemennek a pazar fényvel díszített és keleti kényelemmel berendezett csarnokba.

Es ekkora kényelemhez képest a tagdíj elég alacsony, majdnem olyan olcsó, mint a budapesti városligeti jégpálya, ahol — igaz — villamos izzólámpák világítanak, de viszont a szerelmeseik nem szorongathatják olyan háborítlanul egymás kezeit, mint nálunk.

A jég a múlt héten egy kissé göröngyös volt, pedig az egyletnek jéggyaluja is van. De talán itt-ott felbugygyanik a hőforrás, vagy nincs a jéggyalu huzására elég személyzet, vagy a pályán levő rianások miatt nem lehet alkalmazni a drága szerszámot.

Ugy hallottuk, hogy nagyobb szabású jégünnepe is készül. Az egyik jégmester vasárnapra megrendelt egy verklit. Ezen alkalommal azonban egy korona külön belépti-díj lesz fizetendő. Hiába! kis városban minden multság olcsó.

A vármegyeből az idén is elmarad. Ehelyett a Sylveszter estély lesz fényesebb.

Kimennek a divatból a régi nagy bálók, amelyeknek a papák legnagyobb ellenségei. Azt hiszik szegények, hogy evvel kevesebbe kerülnek a leányaik. Pedig csalódnak. Csak az a különbség, hogy előbb a vármegyeből kellett az új selyemruha, a Sylveszterre elmentek a leányok a régiekben is; most meg a Sylveszterre kell kirkukolni.

De a régi, hét vármegyére szóló megyebálós világgal szemben van más különbség is. Valaha a nagybálon megismerkedett a kisasszony egy szerény ezer holdas fiatal urral, aki négy lovon vitte haza a feleségét az ősi kuriába; most pedig megismerkedik a Sylveszter estélyen egy önértetes aljegyzővel, akinek ki kell fizetni az adósságait.

Oh tempora, oh mores!

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A győr-sopron-ebenfurti vasut üzletigazgatósága 500 köbméter puha tüzelőfa szállítására pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi december hó 15-ig nyújtandók be.

II.

A m. kir. államvasutak igazgatósága pályázatot hirdet munkás kék öltönyök szállítására. Az ajánlatok benyújtási határideje f. évi december 29-ike.

A részletes pályázati hirdetmény hivatalos helyiségünkben megtekinthető.

III.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur közlése szerint a Bulgáriába kivitt minden áru számlájának tartalmaznia kell a kiállító gyáros vagy kereskedő cég aláírását vagy pecsétjét, a csomagok számát, jegyét és nemét, továbbá az áru elegy- és tiszta súlyát, az áru egységárát és mennyiségét az eladásnál szokásos mértékek szerint.

A mely számlákon ezek az adatok nincsenek meg, azokat a bolgár vámhivatalok visszautasítják.

Miről az érdekelt köröket tájékoztatás céljából ezennel értesítjük.

Sopron, 1902. évi december hó 9-én.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Hírek.

Deák Ferenc születésének századik évfordulója.

A jövő 1903. évszázad haza bölese, Deák Ferenc születésének századik évfordulója. Söjtör község képviselőtestülete Zalavármegye törvényhatósági bizottsághoz kérelemmel fordult az iránt, hogy a vármegye nagy szülőföldének születése századik évfordulóját ülj meg. A vármegye törvényhatósága f. hó 9-én tartotta rendes közgyűlésében tárgyalta Söjtör község képviselőtestületének indítványát, melyet egyhangú helyesléssel fogadott s Csertán Károly alispán elnökle alatt egy nagyobb számú bizottságot küldött ki azzal, hogy az ünnepség módozataira nézve a törvényhatóság jövő évi február havi rendes közgyűléséhez tüzetes javaslatot terjeszzen elő.

A vármegye pénztári és számvevői személyzetének kinevezése. A vármegyei pénztárak és számvevőségek január 1-én államosítottván, a m. kir. pénzügyminiszter ezek személyzetét most élvezett javadalmuk érintetlenül hagyásával rendelkezési állapotba helyezte. Az állam szolgálatába átvette a pénzügyminiszter: Szultsberger Alajos főszámvevőt, Simitska János és Horváth Kálmán számvevőket, Ábrahám Sylveszter és Farkas Ferenc alszámvevőket, Kristóffy Kálmán számtisztet, Vidóczy Pál alpenztárnokot, Vörös György árvaszéki penztárnokot, Záborszky Géza árvaszéki könyvelőt, Záborszky József közigazgatási kiadót, mint helyettesített alpenztárnokot, Lónyay József, Nagy Imre, Hartl István, Tóth János és Jeney Mihály irnokokat és Briglevics Károly díjnokot. Záborszky József és Briglevics Károly a zalaegerszegi m. kir. adóhivatalhoz, a többiek pedig a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez osztattak be szolgálattételre. Az állami szolgálatba átvett tisztviselőknél csak alapfizetésüket és lakbérüket folyósította a miniszter, míg a korpótlékok utalványozását felfüggesztette addig, míg a törvényhatóság jogerejű határozatával megállapítható lesz, hogy ezen pótlékok fizetés jellegével bírnak. Az átvett tisztviselők rendelkezéseit az alispáni hivatal már kézbesítette s december hó 31-ikével mostani szolgálatuk alól felmentette.

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Erdős Tivadar és Schusztner Oszkár zalaegerszegi állami főgymnasiumi helyettes tanárokat jelenlegi állomáshelyükön ideiglenes rendes tanárokká kinevezte.

Pénzügyi kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Ötvös Emil m. kir. adóhivatali ellenőrt a nagykanizsai m. kir. adóhivatalhoz adótárnoknak kinevezte.

Zalaegerszeg város iskolái. Zalaegerszegen az elemi népiskola helyiségei már alig képesek befogadni a tanulókat, a polgári leányiskola számára bérelt ház pedig oly rozoga és szűk, hogy eddigi rendeltetésének tovább már nem szolgálhat. Miután az iskolák államosítása alkalmával a város kötelezte magát, hogy az iskolák fejlesztése esetén is épületekről és felszerelésről gondoskodik, a képviselőtestület tehát egy bizottságot küldött ki, hogy az iskolák miként leendő elhelyezéséről tanácskozzék. A bizottság esütörtökön ült össze s első sorban is abban állapodott meg, hogy az elemi és polgári leányiskolák részére feltétlenül új épületekről kell gondoskodni. Ennek keresztülvitelére háromféle terv is merült fel. Várhid János polgármester úgy szeretné megoldani a kérdést, hogy a mostani közoktatási szolgálóhoz még ötven elmebeteg elhelyezésére szolgáló épület emelése van tervbe véve, áthelyeztessék a Dervarics-féle telken nyitott új utca végére, a

kórház alakíttassék át a felső kereskedelmi iskola részére, a felső kereskedelmi iskola helyiségét pedig foglalja el a polgári leányiskola. Emellett még szükséges volna egy új elemi iskola építése, amelyet a bizottság a főgymnasium felett levő üres püspöki telekre szánt. A bizottság néhány tagja célszerűbbnek tartaná a törvényház keleti bejáratával szemben fekvő Farkas Dávid-féle ház, vagy az Uri-uteában fekvő Molnár-féle ház megvételét abból a czélból, hogy a polgári leányiskola részére új épület emeltessék. — Legközelebb ezen tervekkel részletesen fogunk foglalkozni.

A városi közvilágítás tárgyában a kiküldött bizottság Legáth Kálmán elnök elnöklésével f. hó 13-án ülést tartott, melyen Várhid János polgármester jelenti, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár 10.000 K-ás, ötven évre terjedő annuitás fizetése ellenében 191.500 K-t hajlandó kölcsön adni a világítási befektetés céljaira; majd jelentette polgármester, hogy a Ganz és Társa cég a titkárat, utóbb egyik mérnökét elküldötte, aki a szükséges helyi tájékoztatás után a gyár megbízásából az építkezés és befektetés költségeire, valamint az évi fenntartásra nézve költségvetést készített a városi közvilágításnak villamvilágítás utján eszközölése tárgyában úgy, hogy a költségvetésbe belefoglalta még 2000 láng előállítását magánfelek részére is; a bemutatott költségvetés szerint a felépítmények, berendezés és vezetés költségei 185.000 K-t tennének ki; a gyár betérjesztése szerint az első öt évben a város megbízásából elvállalná az üzem kezelését, fedezné az összes kiadásokat évi 32.000 koronáért, melyben úgy a köz-, mint a magánvilágítás költségei, valamint a berendezési és felszerelési költségek évi törlesztő részlete is benn foglaltatnak. A bizottság a betérjesztett és felolvasott költségvetést a tárgyalás alapjául elfogadta és megkeresi a gyárat, hogy a legközelebb tartandó bizottsági tárgyalásra egyik szakértőjét — ígéretéhez képest — küldje ki, aki a bizottságnak egyes, függőben levő kérdésekre nézve a szakszerű felvilágosítást megadná.

Szemle. Rohr Ferenc m. kir. honvéd-huszárr ezerekes, dandárparancsnok 11-én Zalaegerszegen érkezett s az itteni osztály felett szemlét tartott.

A közigazgatás egyszerűsítése. A vármegyei központi és járási hivatalok részére a belügyminiszter által kiadott ügyrend január 1-én lép életbe. A törvényhatósági bizottság az életbe lépéssel kapcsolatos intézkedéseket a múlt kedden tartott közgyűlésében tette meg. Addig, míg az új renddel részletesebben foglalkozhatunk, jelezzük, hogy a vármegye határozata értelmében a hivatalos órák d. e. 8—10-ig és d. u. 2—4-ig tartanak. A szükséges szabályrendeletek kidolgozása és a vármegye hivatalos lapjának berendezése tárgyában javaslatot tett bizottságok küldettek ki. Az új ügyrend gyakorlatba vételéhez szükséges rengeteg nyomtatványt, bélyegzőket stb. már megrendelték s január 1-ével az új formák között folyik tovább a munka. Hogy az irásbeliség megeszappan-e s jobb lesz-e a közigazgatás, az a jövő titka.

A muraközi apácák ügye. A közigazgatási bizottság örömteljes megnyugvással vette a vallás és közoktatásügyi miniszternek a miksavári és katori iskolánál, illetve kisdodovodánál alkalmazott szerzetesnők ügyében, a közigazgatási bizottság és királyi tanfelügyelő jelentései alapján tett azon intézkedését, hogy nevezetteknek oklevelük nosztrifilálására a magyar nyelv megtanulására szoros kivételképen a jelen tanév végéig terjedő határidőt adott. Egyben pedig a jövőre nézve intézkedik, hogy olyan tanítónők, kiknek nincs Magyarországon szerzett elemi népiszkolai oklevelük, magyarul tökéletesen nem tudnak s nem magyar honosok, alkalmazást ne nyerjenek.

A Sylveszter estély. Zalaegerszeg fiataljainak hagyományos, vonzó, fesztelen mulatsága a Sylveszter estély, amely természetesen az idén sem marad el. Miután azonban megyebál nem lesz, az ifjúság az esztendő bucsuzatóját fényesen akarja megünnepelni s a rendezőségbe a vármegyei aranyifjúságot is belevonja. Az előkészületek nagyban folynak s bizonyos, hogy a Sylveszter estély fényes, de kedélyes bállá női ki magát.

A zalaegerszegi nőegylet részére Dr. István Vilmos szombathelyi megyés püspök ur Ó Meltósága 50 koronát és özv. Dr. Mangin Károlyné 10 koronát adományoztak. A nőegylet elnöksége hálásan köszöni meg a kegyes adományokat.

Adományok a népkönyha részére. A zalaegerszegi népkönyha javára a következő adományok folytak be: dr. István Vilmos szombathelyi megyés püspök ur ömeltósága 50 K; Rohonczy Istvánné urnő 12 K; dr. Mangin Károlyné urnő, dr. Rézler Kornél, dr. Nyáry Sándor (Budapest), Krosetz János (Hencse), zalai Fenyvesi Adolf (Budapest) 10—10 K; Hajik Istvánné, Krosetz Gyuláné urnők, dr. Klein Lajos urak 6—6 K; Boschán Gyuláné, dr. Gráner Adolfné, Sanits Sándorné, dr. Szigethy Elemérné, özv. Hrabovszky Flóriné, Guttmann Jánosné, özv. Botffy Lajosné, Lányi Kálmáné, Varga Vilmosné, Pressburger Julia (Körmend) urnők, Trsztyánszky Ödön, Farkas József urak 4—4 K; Árvay Emilia k. a. és Vidos Lajos (Szombathely) ur 3—3 K; dr. Czinder Istvánné, Fischer Pálné, Bódy Józsefné, Wimmer Lipótné, özv. Isoó Alajosné, Csesznák Ödönne, Sperlágh Gézáné, Várhidy Lajosné, özv., Csoknyay Jánosné, Rutich Sándorné, dr. Kele Antalné, Mayer Jánosné, özv. Hidegh Józsefné urnők, dr. Fürst Béla, Csutor János, Stádel János (Zalatárnok) és dr. Rosenberg Lajos (Veszprém) 2—2 K. — A kegyes adományokért köszönetét fejezi ki a népkönyha vezetője.

Ruhakiosztás. Megkapóan szép és lélekemelő ünnepet ült f. hó 8-án délután a szegénygyermek felruházására alakult úgynevezett „Chanuka” egyesület. Ekkor osztották ugyanis ki az idei télre szánt ruhaneműket azoknak a szegénysorsu gyermekeknek, a kik erre utalva vannak. A kereskedelmi iskola rajztermében díszes és előkelő közönség jelenlétében, délután 3 órakor az elnökség s a választmány összes tagjaitól körülvéve, szó nélkül nyitotta meg Engelsmann Izrael helybeli főrabbi az ünnepséget. Az ő megszólalásával kezdődött az egyesület humanisztikus céljáról, hivatásáról; élénk színekkel festette azt a jótékonyt, amit az egyesület üdvös működésével gyakorol; hány fájó sebre borít gyógyirt az által, hogy azokat az ártatlanokat megvédi a tél fagyja, dermesztő hidege ellen, kik képtelenek védekezni s kik másként testileg és lelkileg tönkre mennének. Sokaknak fakasztott könyvet a szemébe a megindító beszéd. Ennek végeztével kezdődött a kiosztás. 30 gyermek, fiúk és leányok, kaptak jó meleg ruhát, kendőt és lábbelit. Ezen felül mindegyik egy nagy esomag süteményt, gyümölcsöt, cukorkát. Öröm volt látni, a mint ezek a toprongyos alakok szemükben a boldogság tüzével, szorongatják kezeikéikben a szép új ruhákat és a süteményeket. Régen volt már, egy esztendeje, hogy ilyenben részesültek; azóta rongyosan, csak néha jóllakva epekedtek a mai ünnepély után, mely nekik is hoz egy kis örömet egyébként örömtelen életükbe. Elismerés illeti meg az egyesület élén álló dr. Gráner Adolfné s Balassa Benőné urhölgyeket, kik buzgón fáradoznak azon, hogy az egyesület tagokban szaporodjék s évenként rendezhessen ilyen ünnepélyt. Az isteni gondviselés örökösök a vezetésük alatt álló emberbaráti egyesület fölött.

Adományok. A helybeli „Chanuka” egyesület javára a következő adományok érkeztek: Fischer László 10 K, Jusztusz Wladimir 5 K, Rosenberg Zsigmond 4 K, dr. Isoó Jánosné 4 K, Schütz Sándorné 4 K, Fürst Samuné 2 K, dr. Berger Béláné 2 K, Rechnitz Miksáné 2 K, Deutsch Ferenéné 2 K, Fischer Pálné, 2 K, Heinrich Zsigmondné 2 K, Grünvald Edéné 2 K, Deutsch Betti 2 K, Pfeiffer Henrikné 2 K, Eugelsmann Izraelné 2 K, Gráner Gézáné 2 K, Pauk Edéné 1 K, Martonfalvy 1 K, Fuchs Samuné 80 f, Weinberger Jakabné 1 K. Löbl Dávidné, Korányi Mórné diót, Türk Mihályné, Pfeiffer Henrikné, dr. Gráner Adolfné, Balassa Benőné, Weisz Ignácné, Wimmer Lipótné, dr. Fürst Béláné, Müller Miksáné süteményt, Sztler Ignácné 6 fejkendőt, Altstädter Mórné 6 pár harisnyát, Rosenberg Zsigmondné almát, diót, Comin Sándorné diót, Gyarmati Vilmosné almát és Boschán Gyuláné fűgét küldtek. A kegyes adományokért hálás köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége.

Nagykanizsa r. t. város képviselőtestülete f. hó 6-án tartott ülésében elfogadták a legeltetésről és a városi mezőgazdasági bizottság szervezéséről készített szabályrendeletet. Oszterhuber László képviselő lemondván a városi szervezési szabályrendelet elkészítésére kiküldött bizottsági tagságról, helyette a bizottságba Mikos Géza képviselőt választották meg. — Alpár Mór tanítói kérelmének — lakbérleti szerződésének időelőtti

felmondására nézve — tekintettel a fenforgó körülményekre, a közgyűlés helyt adott. Harkányi Edének községi pótdó törlése tárgyában beadott kérelmét a közgyűlés teljesítette, míg Strem Bernát és fiai cégnek ugyanily irányú kérelmét elutasította. Végül a közgyűlés tudomásul vette a nagykanizsai izr. hitközség előjáróságának jelentését a gelsei Guttmann Henrich-féle alapítvány 1902. évi kezelése tárgyában.

Alapszabály jóváhagyás. A sümegi izr. hitközség alapszabályait a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta.

A kereskedő ifjak önképző körének közgyűlése. A zalaegerszegi kereskedő ifjak önképző egylete rendes évi közgyűlését f. hó 7-én tartotta. Balassa Benő egyleti elnök megnyitójában reá mutatott a kereskedelmi alkalmazottak érdekében megindult országos mozgalmakra. Vázolta a nyugdíjügyben, a záróra szabályozása és az alkalmazottak szolgálati viszonyaira vonatkozó eddig történeteket; beszámolt a nagykanizsai országos kongresszuson való kiküldetésének eredményéről és végül az egyesület beléletét tünette fel, buzdítva az ifjúságot összetartásra azon nemes célok szolgálatában, amelyek az alkalmazottak erkölcsi értékét és társadalmi reputációját hivatják elősegíteni.

A helyesnek talált pénztári számadásokat, a melyek 482 K 72 fillér egyenleggel záródtak, elfogadták és pénztárosnak a felmentvényt megadták.

Megállapították az 1903. évi költségvetést 1222 K 77 f bevétellel, 890 K kiadással és 332 K 77 f egyenleggel.

A tisztújítást Breisach Sámuel korelnöksége alatt ejtették meg a következő eredményvel:

Elnök: Balassa Benő, alelnök: Schütz Frigyes, főtitkár: Fenyvesi Simon, titkár: Erdős Gyula, pénztáros: Fangler Miklós, háznagyok: Löwy Henrik, Singer Samu, ellenőr: Berger Miksa, jegyző: Grünfeld Izidor, könyvtáros: Kovács Mór, ügyész: dr. Czinder István. Választmányi tagok: Reisinger Rudolf, Fangler Gyula, Weisz Mór, Radó Henrik, Révész Henrik, Kürselmer Henrik, Hujber Kálmán, Büchler Pál, Lötzer Pál, Neufeld Izidor, Réti Pál, Trebies Jakab. Pótválasztmányi tagok: Landler Lajos, Löwy Béla, Dreisziger Iszó. Számvizsgálók: Kerpen Gyula, Révész Lajos, Práger Ödön.

Korelnök az eredményt kihirdetvén, Balassa Benő elfoglalja az elnöki széket, megköszöni a beléhelyezett bizalmat és igéri, hogy tőle telhetőleg mindent el fog követni, hogy az ifjúság az önképzés terén kitűzött nemes céljait minél jobban arra a magaslatra emelje, amelyen az derekasan megállhatja helyét jövődi hivatásának teljesítésében.

Az indítványok során Balassa Benő azon kérelmet terjesztette elő, hogy a záróra egységes szabályozására megindult mozgalmat ne az egyesület keretéből irányítsák, hanem kérjék fel a helybeli kereskedelmi kört — mint erkölcsi testületet — hogy befolyásának egész súlyával szíveskedjék a kérdést felkarolni. A közgyűlés elnök előterjesztését lelkesedéssel tudomásul vette és egyben az elnökséget megbizta, hogy a további lépéseket tegye meg és a kereskedelmi kört, mint szaktestületet, ebben az irányban keresse meg.

Az ülés elnök életésével végződött.

Iparos Ifjúsági Egyesület Csáktornyan. Menesey Károly csáktornyai állami elemi iskolai tanítónak, mint iparhatósági biztosnak ügybuzgóságából iparos ifjúsági egyesület alakult. Az alakuló gyűlésen Menesey Károly előterjesztette az alapszabályokat, melyeket a közgyűlés elfogadott. Elnöknek Zrinyi Károly állami képezdoi tanárt, pénztárnoknak Brauner Lajos állami elemi iskolai tanítót kérték fel. — A folytatólagos választást egyhangulag következőleg ejtették meg: Karakai György alelnök, Hernstein Sándor jegyző, Júgh József és Petrics Mihály gazdák; a választmány tagjai Fried Adolf, Wechtarsbach Antal, Svács József. Végül elhatározták, hogy az alapszabályokat jóváhagyás végett felterjesztették s egy bizottságot küldtek ki rendes és pártoló tagok gyűjtésére.

Gyermekmenhely. A szombathelyi állami gyermekmenhely 1903. évi január 1-én kezdi meg működését. Hatáskörébe fog tartozni Vas-, Sopron-, Mosony-, Komárom-, Győr-, Veszprém- és Zalavármegyék, továbbá Komárom-Győr és Sopron törvényhatósági joggal felruházott városok területén talált vagy hatóságilag elhagyottanak nyilvánított hét éven alul levő gyermekek

gondozása. Ez az intézet veszi továbbá gondozásba azokat a gyermekeket is, akik a fenti vármegyék területéről ez idő szerint a bécsi vagy a gráci lelencházban vannak elhelyezve.

A zágrábi érsek és a muraköziek. Ez év nyarán terjedt el vármegyénkben az a lesújtó hír, hogy a zágrábi érsekség a muraközi plebániák hiveinél kint levő és jelzalogilag biztosított pénzeket felmondta s azoknak záros határidőn belül visszafizetését elrendelte, mely körülmény súlyos csapásként nehezedett volna az illető adósokra. A vármegye törvényhatósága októberi közgyűléséből megkereste e tárgyban a zágrábi érsekséget, kérve a szóban forgó, a muraközi népre sérelmes rendeletnek visszavonását. Az értek átiratát a f. hó 9-iki megyei közgyűlésen olvasták fel, melyben értésére adja a megye közönségének, hogy a szóban forgó sérelmes rendeletet nem vonhatja vissza: mert azt nem adta ki s nincs is szándékában kiadni, amit a közgyűlés megnyugvással vett tudomásul.

Állami tanítók kérvénye a vármegye törvényhatóságánál. Az állami tanítók egyetemes gyűlése fizetésrendezésük ügyében a képviselő házhoz benyújtott kérvényét pártolási céljából megküldötte Zalavármegye törvényhatóságához is. Ugyancsen ügyben Berkovits József bizottsági tag is adott be írásban indítványt. A f. hó 9-én tartott megyei törvényhatósági közgyűlés tárgyalta együttesen úgy a kérvényt, mint az indítványt s egyhangulag elhatározta, hogy a nagyon is méltányos kérelmet a maga részéről pártolólaj terjeszti a törvényhozáshoz.

Alapszabály jóváhagyás. A vallási és közoktatásügyi m. kir. miniszter a sümegi izr. hitközség alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

A csáktornyai jótékony nőegylet január 10-én a „Zrinyi” szálloda termében zártkörű kalikotáncestélyt rendez 2 K belépő-díj mellett.

Házasság. F. hó 9-én vezette oltárhoz Kober János szentgrót-polgárvárosi körjegyző Kassán, Benedek Boriskát, — Benedek Béla honvéd huszár őrnagy bájós leányát.

A zalaegerszegi közkórház világitása. Említettük, hogy a zalaegerszegi közkórházat 50 elmebeteg elhelyezésére alkalmas osztályllyal fogják kibővíteni. Evvel kapcsolatosan a vármegye főorvosa azt is tervbe vette, hogy a közkórházban villamvilágítási házitelep rendeztesse be. Az erre vonatkozó költségvetés már meg is érkezett a főorvosi hivatalhoz. A költségvetés szerint egy 100—120 drb 16 normális gyertyafényű izzó lámpához alkalmas Diesel-féle hőerőgép felállítása s a villamvilágítás berendezése 7000 koronába kerülne. A gép — teljes világitás mellett — óránként 30 fillér költséggel volna üzemben tartható. Igaz, hogy a berendezés eszerint nem volna drága, de reméljük, hogy nem kerül rá a sor, mert a jövő évben a városi villamvilágítási telep valószínűleg megépül.

Szeretetház segélyezése. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 9-én tartott közgyűlésén a balatonfüredi Erzsébet-szeretetház segélyezésére az 1903. évre a vármegye közmívelődési alapjából hatszáz korona segélyt szavazott meg.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Zefferoivits János keszhelyi járásbírói és Gedeon János pécsi törvényszéki aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Esküdtbírói elnökök. A pécsi kir. ítélőtábla elnöke az 1903-ik évre a nagykanizsai kir. törvényszéknél rendszerezett esküdtbíróshoz elnökül Tóth László kir. törvényszéki elnököt, helyettesül pedig Mikos Géza kir. ítélőtáblai bírói raggal és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírót nevezte ki.

A zalaegerszegi kereskedelmi kör évi rendes közgyűlését saját helyiségében f. hó 26-án délután 2 órakor tartja a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó; a titkár évi jelentése; a soproni kereskedelmi kongresszusra a kör által kiküldött bizottság jelentése; a számvizsgáló bizottság jelentése; a jövő évi költségvetés megállapítása; a tisztviselői kar s választmány megválasztása; indítványok tárgyalása.

A keszhelyi népkönyhát, amelyet gróf Festetics Tassilóné szül. Hamilton Mária herecgnő tart fenn, e hónapban nyitották meg. A népkönyhát az irgalmas nénik vezetik s a nemes-szívű urnő jótékonyágából naponként 35 iskolás gyermek s ugyanannyi munkáértelen szegény kap meleg ételt.

Gyermek színi előadás. A zalaszentgróti állami elemi iskola tantestülete december hó 1-én a „Korona“ szálloda nagytermében jótékony célu gyermek színi előadást rendezett. Az előadás Szász Károlynak „Az árvákért“ című költeményének szavalásával kezdődött. Szavaltta Kovács Emma. Azután Rudnyánszky Gyula „Álom az erdőben“ című egyfelvonásos színműve következett. Szereplők: Viasz Mariska, Krausz Hermin, Mángliár Minka, Meisner Józsa, Bognár Ilonka, Hoffmann Karolin, Morgenstern Irma és Szily Margit. A zárót Mosonyi Vilma adta elő. Az iskolás leánykák meglepően szép kosztümjeikben, bátor fellépésükkel, szabatos előadásukkal oly kedves estét szereztek a közönségnek, hogy a tetszés nyilvánítás minden jelenetnél kitört. Különösen kedves volt Krausz Hermin, akinek játéka drámai hatást ért el. A darabot Bartha Albert állami tanító rendezte és tanította be. Előadás után a szereplők élőképet mutattak be s ez alkalommal a közönség Bartha Albertet lelkes ovációban részesítette. Scholcz Károlyné urnő a kis műkedvelőknek egy-egy virágessal kedveskedett. Előadás után tánc volt, amely reggelig tartott. — A jótékony célra a következő felülfizetések történtek; Paál Viktor 5 K, Brenner Ernő 6 K, Gelsei Gutmann L. 5 K, Schröder és Schwartz 4 K, Berényi Jenő 3 K, Neumann Mór 2 K 40 f, Malatinszky Lajos, Viasz József, Farkas Anna, Viasz Béla (Pécs), Varga Károly, Kublin János, Glazer Gyuláné, Dr. Misner Antal, Morgenstern Ignác, Pallanky Anna, Tóth K., Schröder Erzsike, Ross Matild 2—2 K, Benkő Lajos 2 K 80 f, Dr. Erdős Adolf, Mosonyi H., Scholtz K. 1-20—1-20 K, Szücs Imre, Bauer Rezső, N. N. 1—1 K, Misner D. 80 f, Szalai Ignác 60 f, Fleiner V., Herz N., N. N., Dr. Csizmadia Pál, Szántó N. 44—40 f, Korein Jenő, Trebits Pál, Hoffmann N., Willner Béla, Keszler Mór, Simán Jenő, Fülöp Lajos, Gócze N. 20—20 f. A tiszta jövedelem 140 koronát tett ki. A tantestület e helyen is hálás köszönetet mond a jöttevő szülőknek és a pártoló közönségnek.

Matiné. A helybeli kereskedő ifjak önképző köre ma, vasárnap a Kummer-féle kávéház emeleti helyiségében matiné rendez. Műsor: Felolvasás tartja Kardos Sámuel; monolog; »Krakeler« előadja Vadász Antal; szavallat tartja Prager Ödön. Szünet alatt a helybeli zenekar játszik. Kezdeté délután 3 órakor. A t. közönséget szíves látja a rendezőség.

A Tapolczai Kereskedő Egyesület tisztújító közgyűlésének eredménye: Glazer Sándor elnök, Szücs Mihály jegyző, Hiller Pál pénztáros, Keszler Pál és Lessinger Jenő pályafelügyelők. A választmány tagjai: dr. Berger Sándorné, Berger Vilmosné, dr. Kovács Vilmosné, Marton Gyuláné, Berger Manó, dr. Berger Sándor, Budai Lajos, Rósnér Mór, dr. Szücs Arnold, Ujváry Kálmán.

Három országos vásár engedélyezését kéri Szoboticza község a kereskedelemügyi minisztériumtól, amely a kérvényt véleményezés végett megküldte a soproni kereskedelmi- és iparkamarának, mely legutóbbi közgyűléséből a kérelemnek elutasítását javasolja a miniszternek.

Belehalt a kutba. Mihácsi Mihályné szül. Vilics Terézia paloveczyi lakos 61 éves asszonyt az udvarán levő kutban halva találták. A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy az öreg asszony elmezavarban öngyilkosságot követett el.

Kanyaró járvány. Véged községben a kanyaró járvány az iskolás gyermekek között fellépett; az iskolákat bezárták.

Hetivásár engedélyezését kéri Drávavásárhely község a kereskedelemügyi minisztériumtól. Tekintettel az ott lakó iparosok számára, valamint arra, hogy ezen jog engedélyezésével — a hetivásáron csak helyi iparosok és kereskedők rakódhatnak ki — a vásároló kereskedőkre és iparosokra oly annyira káros forgalom-megosztás ezzel elő nem mozdíthatnák; a soproni és kereskedelmi- iparkamara a hozzá véleményezés végett megküldött kérvényt pártoló előterjesztéssel küldi vissza miniszterhez.

A jég. Hogy milyen drága dolog a jég, az elmúlt nyáron tapasztaltuk. A múlt télen nem volt fagy, a vendéglősök, a kávéosok, cukrászok nem tudták jégvermeiket megtölteni. A nyáron aztán a vendéglőkben nem lehetett hideg italt kapni; drága lett a fagyalt és sok pénzért nem adtak egy darab jeget. Az idén siet mindenki beszerezni a szükséges jeget s már a múlt héten sok verem megtellett. De milyen jeget szállítá-

nak! Csupa szennyvizből fagyott jégtegeket vágnak fel a vasúti töltés mellett, mert másutt nem lehet jéghez jutni. A vasút melletti árokba összefutó viz ott téspe egész éven át s abból töltik meg a jégvermeiket. Mi elhiszük, hogy a bacillusok mind megfagytak a 10 fok hidegben, de már a jó izlés nevében is tiltakozunk kell a szennyes jég behordása ellen.

Műértők figyelmébe ajánljuk azon kicsiny, de distingvált képekállítást, melyet a Schütz cég a tisztelt közönségnek bemutat. A műipar esodáinak tekintendők e képek, melyekben a Gobelin szövő családásig hűen utánozza az eredeti olajfestményeket.

Névváltoztatás. Czifrai Károly és kiskoru leánya, Edit nagykanizsai lakosok családi nevének „Csolnaki“-ra, kiskoru Frank Andor és György tapolezai lakosok családi nevének „Fodor“-ra, Krausz Sándor zalaszentgróti lakos családi nevének »Kertész«-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Országos vásár áthelyezése. Zalaszentgrót község Mártonnapi országos vásárának áthelyezése tárgyában kérvényileg megkereste a kereskedelemügyi m. kir. minisztert, okul adván, hogy a vásárnak Márton-napi a neve, de hogy Mártonnap november 11-ére esik, a vásár november 13-ára engedélyeztetett, amiből folytonos félreértések és zavarok származnak. A miniszter a község kérvényét véleményezés végett a soproni kereskedelmi- és iparkamarához leküldvén, ez legutóbbi közgyűléséből pártoló előterjesztést tett a miniszterhez.

Életunt huszár. Vágner Gyulát besorozták honvéd-huszárnak. Október elsején ott kellett hagyni a szülői házat és azt a leányt, akihez a szegény fiut szerelmes szíve vonzotta. Nagyon fájt az újoncnak a válás, sehogysem tudott megbarátkozni a katonai élettel, megunta az életét. Vágner huszár meg akart halni. Kénes gyufát vásárolt és néhány esomagnak a fejét megitta. Az adag azonban nem volt olyan erős, hogy a legényt azonnal ledöntse a lábáról. A huszár rettenetes kínjait három napig titkolta. Sárga volt mint a viasz és minden tagja remegett. Bajtársainak és tisztjeinek szemet szurt a dolog és orvosi vizsgálatra küldték. A huszár ott sem mondta meg, mi a baja. Bevitték a kórházba, ahol egy nap múlva meghalt. A szegény fiu zsebében egy levelet találtak, amelyben elbueszik a világtól s elmondja, hogy mérget vett be. A boncolás megállapította, hogy Vágner huszárnak a phosphor oltotta ki az életét.

Ügyetlenség. Komáromi Pál nemesapáti lakos szánon volt idebenn a múlt hetivásáron. A mint a császi-utcában hazafelé ment, az egyik koresma előtt megállt, hogy egy pohár bort igyék. Fejér Bálint ugyanottani lakos, aki szintén hazafelé igyekezett, a mint a Komáromi szánkóját el akarta kerülni, beleakadt abba jó darabon vonszoltatta; utóbb a szánka felfordult, a mi rajta volt a földre hullott, a lovak szerszáma darabokra szakadt, a szán eltört. Szóval Komáromi tetemes kárt szenvedett. Káros panaszt tett Fejér ellen a bíróságnál.

Lövöldözés az utcán. Molnár József táncos, a verekedéseiről hírhedtő vált becsali legény, a minap a Kossuth-utcán duhajkodott; bevverte egyik koresmának az ablakát és mikor a gazda a lármára kiment, Molnár kétszer rá is lött, de nem talált. Molnár csakhamar lefülelték, mely alkalommal 2 aranygyűrűt, egy finom karmanlyut, egy zsebkendőt T. S. monogrammal s egy flóbert pisztolyt találtak nála, mikről az a vélelem, hogy nem igaz uton jutottak a birtokába. Átadták a büntető bíróságnak.

Éltünk. Pajer Károly 12 éves fiu, Döring Emil esáktornyai lakos nevelt fia, a szülői háztól ismeretlen irányba elment s azóta vissza nem tért. — Papp Mária szentbékálai illetőségű cseléd pedig gazdájától, Burger Dóri köveskálai lakóstól eltávozott s most ismeretlen helyen van. Most körözik őket.

Ludiopás. Gál István olaküvárosi lakos ludakat tartogatott a kocsiszinben. Valaki megsejtette, mert egyik éjjel belopódzott oda, kikereste közülök a két legszebbiket és odább állt velük. Gálné asszonyom most busul a szép magludak után.

A Horgony Pain-Expeller. (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájda-

lom, fejtájás, köszvény, esuznál stb.-nél a Horgony Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkórúknál, minő: a kolera és hányóhasfájás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő háziszér jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f, 1 K 40 f, és 2 K árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony Pain-Expeller“ vagy „Richter-féle Horgony-Liniment“-et tessenék kérni, és a „Horgony“ védjegyre figyelni kell.

A varrógépek. Kiss József egyik legnagyobb költőnk, költeményeiben már megénekelte a varrógépet, oly szépen és magasztosan, hogy nemzetének szívében örökké fennmarad emléke. A varrógép, melyet megénekel, nem több a holt, néma tárgy, a mely csupán terhes kenyérekészetre alkalmas; — életet ad, segít egy magányos leánynak saját elárult testvérei részére fészket építeni; ő a mindenkitől elhagyott hősődjéghűbb barátője, kinek elpanaszolja Teréz ifjúkori keserveit, akinek beismeri a késő szerelmet, mely szívét remegésbe hozza és végre magányos bánatját. És amint e költemény hősődjének a varrógép valóságos jóltevője, ugy ezer meg ezer család házi kincse. Varni, szőni, himezni, foltozni segít a jártas kéznek, a legfinomabb tűhimzés a legrövidebb idő alatt állítható elő rajta, ugy hogy a munkaidő semmi arányban sem áll az elért eredménnyel. A Singer Co. varrógép részvénytársaság előzékenysége által most az összes hölgyeknek lehetségessé válik, hogy a mű- és névhimzést az általuk rendezett ingyenes tanfolyamokon elsajátítsák és ha nagy műtermekben, gyárakban körülnézünk, a kerék zugása közt már a karácsonyi angyalt véljük hallani. Oly szorgalmasan zakatol a tű, hogy a női szorgalom és munkaöröm dicsőségének hangzik. De valóságos öröm is ezeken a kitünő gépeken dolgozni és minden háziasszony legfőbb vágya az, hogy munkaszobájában egy ilyen varrógép legyen a szoba legértékesebb díszé.

Ki akar egyéves önkéntes lenni. Bizonyára van olvasóink között akárhány fiatal ember, ki annak idején tanulmányait félben hagyta s így a 3 éves terhes katonai szolgáltnak néz elébe. Debreczenben már évek óta sikeresen működik az országszerte kitünő hírnévnek örvendő Lichtblau Albert-féle miniszterileg engedélyezett katonai előkészítő tanfolyam, (tanbizottság: eddei Draugentz János nyug. ezredes, németujfalusi Simonffy Gyula nyug. huszár-alezredes és Járossy Lajos nyug. százados,) melyben azon ifjak, kik még sor alatt nem állottak, foglalkozásukra és előkészültségükre való tekintet nélkül rövidesen megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. Felvilágosítást és prospektust készséggel küld Lichtblau Albert igazgató Debreczen.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferencz József keserűviz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Gazdtalan kocsí. Lusker János körmeny-utcai gépész udvarára valaki egy kocsit szállított be s ott hagyta. Eddig a tulajdonos nem jelentkezett.

Múlt hetivásár. A múlt hetivásárra főlhajtottak 150 darab sertést, eladták belőle 132 darabot. Szarvasmarha főlhajtás nem volt.

Ablakbeverések. Gyors egymásutánban több ablakbeverés fordult elő a városban. Ugy látszik hogy a sportnak ez a neme kapott hirtelenül lábra. Néhány sportsmant a rendőrség kinyomozott s megindította ellenük az eljárást.

Talált erszény. Egy pénzes erszényt találtak a Sas-utcában, pénzzel meg egy zálogjeggyel. Átadták a rendőrségnek, ott a jogos tulajdonos a hivatalos órák alatt átveheti.

A hűséges cselédek jutalma. Versényi Zsigmond fehértemplomi, Illés Ödön tolmácsi, Mártonfy Kálmán szentesi, Pencz Lajos monori, Kempelen Imre mohai földbirtokosok és Derékgyeház község elöljárósága legméltóbb cselédeiket a gazdasági pénztárnál biztosították. Azt hisszük, ez a legszebb karácsonyi ajándék és legillőbb jutalom a becsületes és hű cselédek iránt.

Lapunk mai számához mellékeljük az „Egyetértés“ kitalaku mutatványszámát, amire ezuton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

A pénz visszaadását ígerte a múlt évben Feller V. Jenő gyógyszerész mindazoknak, kiknek a híres Feller-féle »Elsa-Fluid« nem segítene. 16,681 ember között egyetlen egy sem kérte vissza pénzét; ez a legjobb bizonyítéka annak, hogy a Feller-féle »Elsa-Fluid« mely csodás hatással gyógyít. Ennek ellenében Feller gyógyszerész 12,895 köszönő levelet kapott, melyek igazolják, hogy a valódi Feller-féle »Elsa-Fluid« csodás hatása és a legtöbb betegséget, mint: köhögés, influenza, láz, esuz, köszvény, mell-, fej- és fogfájás, szurás, göres, szaggatás, gyomorbad, étvágytalanság, szembaj stb. gyorsan és biztosan gyógyítja. A párisi, berlini, londoni, római és nizzai kiállításokon kitüntetett szer. — 12 üveg vagy 6 duplaüveg 5 korona bérmentve. Egyedüli készítő Feller V. Jenő gyógyszerész Stubica templom-utca 137 szám (Zágrábmegye). Egy családnál se hiányozzék ezen kitűnő szer, melyet mindenki, a ki csak egyszer is alkalmazta, sokoldalú hatása miatt állandóan használ.

Időjárás. Az egész héten erős hideg uralkodott. Csonttá fagyott minden; az emberek léptei alatt esikorgott a hó. A tiszta, holdfényes téli éjszakák zuzmarát voltak a fák ágaira s jégvirágot rajzoltak az ablakokra. A hőmérő védett helyen is 10° R. fokra szállott. Tegnap óta az idő valamit engedett, de a higany nappal is fagypontra alul áll.

Novemberben levágott állatok száma. A múlt november hóban a helybeli közbiztonság levágásra került 55 darab nagy szarvasmarha, 39 darab tejfalu, 39 darab borjú, 47 darab birka és 166 darab sertés.

Vetőmagvak ára Mauthner Ödön budapesti magkereskedő értesítése szerint Budapesten 50 kilogrammonként: *vörös heremag* 66—74 K; *lucerna* 58—60 K; *muharmag* 8½—9½ K; *baltacim* 14—15 K.

Állategészségügyi kimutatás vármegyénk területén f. hó 7-én a hivatalos adatok alapján: *lépfene*: Zalaapáti 1 u.; *veszettség*: VII. Hegykerület 1 u.; *Keszthely* 1 u., *Zalavár* 1 u., *Kaszaháza* 1 u., *Polgár város* 1 u.; *ragadós száj- és köröm fájás*: Hosztót 12 u., *Megyer* 1 m.; *ivar-szervi hólyagos kiütés*: Kutfej 4 u., *Muravid* 6 u., *Zalalövő* 1 u.; *rühkór*: Nagykapornak 4 u.; *sértésorbánc*: Dióskál 1 p.; *sértésvesz*: Alsólendva 7 u., *Fityeház* 16 u., *Szeptenek* 1 u., *Zalaujlak* 2 u., *Zalaszentbalázs* 1 u., *Rezi* 7 u., *Sármellék* 1 m., *Szentandrás* 1 m., *Csörnyeföld* 2 u., *Csehi* 1 m., *Kerkaszentkirály* 1 m., *Kerkateskánd* 2 u., *Kerkatótfalu* 3 u., *Kislakos* 8 u., *Kutfej* 1 u., *Lasztonya* 9 u., *Szécsisziget* 1 u., *Tolmács* 6 u., *Tormaföld* 7 u., *Dömefföld* 12 u., *Gutorföld* 6 u., *Kissziget* 5 u., *Lentiszombat-hely* 1 u., *Mikefa* 1 u., *Pördeföld* 1 m., *Egeraracs* 5 u., *Nagyhorváti* 9 u., *Misefa* 9 u., *Pacsa* 8 u., *Pacsatűtös* 11 u., *Pötréte* 5 u., *Szabar* 1 m., *Szentmarion* 7 u., *Zalaapáti* 6 u., *1 m.*, *Balatonfüred* 1 u., *Salföld* 19 u., *Bak* 3 u., *Döbréte* 4 u., *Pakod* 2 u.

Irodalom.

Huber Gyula új nótái. A jeles népdalköltő, Huber Gyula, akit örömmel és büszkeséggel nevezhetünk Zalaegerszeg város szülőföldének, akinek hegedűjén annyi kedves nóta termelt, újra két szép eserdást írt és adott ki. A ropogós nóták bizonyosan rövid idő alatt bejárják széles Magyarországot s a farsangon huzza minden cigány, mert a Huber nóták olyan fülbemászók, olyan magyarosak, hogy egyszeri hallásra hódítanak, jókedvre hangolnak. A most megjelent darabok zongorára vannak áttéve. Az egyik a »Menyecke eserdás«, a másik »A ráadást nem engedjük.« A füzetek 1 koronáért kaphatók a szerzőnél Baroson. Huber nótái ajánlásra nem szorulnak.

A legértékesebb karácsonyi ajándék. Most jelent meg a »Zenélő Magyarország« zeneműkiadó hivatalában Budapest, VIII., József-körút 22—24, honnan a kötet részletes tartalom-jegyzékét mindenkinek bérmentve küldik meg, s hol egyúttal minden nyomtatásban megjelent zenemű a legjutányosabban beszerezhető. Előfizetések a januárral meginduló X-ik évfolyamra egész évre 12 K, félévre 6 K már elfogadottnak.

Szenzációs meglepetés. Bármily hihetetlenül hangzik mégis igaz, hogy aki 2 forinttal előfizet a legszebb képes magyar hetilapra, az »Ország-Világ«-ra, az karácsonyi ajándékkul egy 6 K-ás díszművet kap ingyen. Ez a díszmű a karácsonyi könyvpiac legszenzációsabb terméke. 100 kiváló, jeles író és poéta novelláit, verseit továbbá hírneves zeneköltők zeneműveit tartalmazza ez a kötet. Képekben és cikkekben bemutatja ezenkívül magyarországi összes főispánjait és polgármestereit. Irodalmi kincsesháznak nevezhető az »Ország Világ« idei karácsonyi ajándék-almanachja, melyet dr. Várady Antal és dr. Falk Zsigmond az »Ország Világ« szerkesztői szerkesztettek nagy gondnal és kiváló ízléssel. Mindenki, aki csak 2 forinttal fizet elő negyedévre az »Ország Világ«-ra, megkapja e rendkívül becses művet, azonkívül pedig negyedévig címére kapja az »Ország Világ«-ot. Az »Ország Világ« minden egyes száma bővelkedik novellákban, versekben, szép eredeti képekben, két hetenként közöl kótamellékletet és divaticikket képekkel. Minden számban 2—4 regényt közöl az »Ország Világ«, külön regény melléklete is van, melyek könyvbe köthetők. Évente többször színes műmellékletet is ad ingyen melyek, bármily szoba legszebb díszét képezik. Aki tehát önmagát vagy szeretteit ocsó és kellemes meglepetésben akarja részesíteni, az rendelje meg az »Ország Világ«-ot és küldjön postautalványon 2 forintot az »Ország Világ« kiadóhivatala címére, Budapest, V., Hold-utca 7. szám.

Érdekes újdonságok. Nagy örömről szolgál egy életre való, igazán vállalkozó szellemű, magyar kiadó néhány újdonságáról beszámolni. E kiadó cég újdonságaival valóban gazdagítja zeneirodalmunkat és nagyban hozzájárul azon szent olt eléréséhez, mely a külföldi irodalom felbujánzásának megszüntetését tűzte ki feladatául. Újdonságai közt első helyet Stoll Károly és Pásztor Árpád »Niobe« daljátéka foglalja el. Már régen nem ünnepelt a »Népszínház« premiere-közönsége oly szintre és zajos sikert, mint ezen alkalommal. Régen halmozták úgy el a primadonnákat virágokkal és falrengető tapssal mint ezen premiere-estén. A fővárosi sajtó pedig — és méltán — szinte szórta az elismerést, úgyszólván meghódolt a genialis szerzők előtt. Nádor Kálmán szinte rászolgált az elismerésre, a mennyiben a legszebb számokat kitűnő letétben és ízlésesen kiállítva kiadta zongorára, szöveggel 2 füzetben, (egy-egy füzet ára 3 korona) és cimbalomra (ára 3 korona). Figyelemre méltó egy új szerző első műve, »Szeptember végén«. Bihari Jenő zenésítette meg Petőfi Sándornak ezen örökszép költeményét. (Még nyílnak a völgybe a kerti virágok.) Ha tekintetbe vesszük, hogy Bihari még új ember szinte dagad keblünk a büszkeségtől: ime magyar szerző indul el hódító útjára. Csatlakozunk a »Budapesti Hírlap« kritikájához, melyet teljes nagyságában közlünk.

»Szeptember végén«, Petőfinek emez örökszép költeményét zenésítette meg Bihari Jenő, fiatal zeneszerző. A szép daloeska, melynek minden egyes hangjában az igaz érzés zendül meg, teljesen érvényre juttatja a költemény szépségét és arról tesz tanuságot, hogy Bihari, a kitől még sok szépet várunk, teljesen átértette és átértette Petőfi Sándor költeményét. A dal, amelyet már több helyen adtak elő, a minap jelent meg Nádor Kálmán zeneműkiadónál, zongorára énekhanggal és cimbalomra.

Ára zongorára 2 korona, cimbalomra 1 K 20 f, férfi-négyeskarra, (Partitúra és szólamok) 3 korona, cigányzenekarra 3 korona.

Nádor S. szerkesztésében megjelenő »Legújabb Budapesti Népdalok« V-ik évfolyamának 29-30-ik száma két gyönyörű dalt tartalmaz. A 29-ik számu dal »Jaj be sok szép csillag ragyog« Lengyel Miksának mesteri tollát dicséri. »Arva róza virágzik a hegyalján« óta Lengyel még nem írt ilyen nótát. Párját ritkító, szívhez szóló dallam, párosulva a kitűnő letéttel ezen szép dalt ismertté és kedvelté teendik. A 30-ik számu »Bozse Mária libája« kezdetű dalt Fedák Sári páratlan művészete megkedveltette a budapesti közönséggel s reméljük, hogy a mi jóízű kö-

zönségünk is megszereti e nótát. — A két dal ára 60 fillér.

Hogy végül a cimbalmozók se panaszkodjanak, az általános kedvelt és Erdélyi Dezső (kit az idén választottak meg a nemzeti zenedében — Allaga Géza helyett — cimbalomtanárrá) szerkesztésében megjelenő »Cimbalom szalon« 2 legújabb füzetéről is beszámolunk. Fgyelemmel voltunk mindig ezen minden ízében modern magyar folyóirat iránt és örömmel üdvözöljük a szerzőt és kiadót most, mikor ezen fényesen bevált vállalat immár ötödik évfolyamába lép. Az V-ik évf. I-ső füzetének tartalma: 1. Mért fáj ugy a szerelem? 2. Alig nyíl ki. 3. Halálmadár kuvikol. 4. Mind olyanok Tiszahátán. 5. Cigány-cigány. 6. Lesz még cigány lakodalom. 7. Nyisd ki babám az ajtót. 8. Abandon keringő. A II-ik füzet tartalma: 1. Szőke babám. 2. Este-reggel. 3. A szerelem, a szerelem. 4. Nézz rózsám a szemembe. 5. Betyár dal. 6. Megkövetem. 7. Luna keringő.

A »Cimbalom-Szalon« előfizetési ára 1 negyedévre (3 számmra) 3 korona, egy-egy szám külön 1 korona 20 fillér.

Főnti zeneművek Nádor Kálmán jóhírű zeneműkiadó cég kiadásában (Budapest, IV. Károly-körút 7.) jelentek meg és ugyanott meg is rendelhetők.

Karácsonyra és újévre szebb, nagyobb örömet okozó ajándék, meglepetés nem képzelhető, mintha nőnk, rokonaink, gyermekeink, barátaink részére megrendeljük a legelterjedtebb és legszebb szépirodalmi képes hetilapot, a »Képes Családi Lapok«-kat. Félévre az egész előfizetés csekély 6 korona, egy negyedévre csekély 3 korona. Ennél ocsóbban, szebb meglepetést szereznem lehet. A »Képes Családi Lapok« most ünnepli fennállásának 25-ik évfordulóját és ennek emlékére minden új előfizetőnek ajándékkul egy szép regényt küldünk. Az előfizetés küldendő a »Képes Családi Lapok« kiadóhivatalának Budapest, VI., Ó-utca 12.

A magyar közönséghez. Minden magyar ember tegye a szívére a kezét, és vallja meg őszintén önmagának, szabad-e tétlenül nézünk tovább, hogy ebben az ezeréves magyar hazában hogyan hanyatlak a magyar faj uralma? Pusztulunk anyagilag, süllyedünk erkölcsileg és lépcsőről-lépcsőre veszítjük a talajt lábaink alól. Visszavonásba és viszálykodásba merülünk; holott minden erőnket egyesítve kellene megfeszíteni arra, hogy a miénk, a magyar fajé legyen az uralom földben, iparban, kereskedelemben, pénzügyben, politikában, egyszóval a nemzeti élet minden nyilatkozásában. De ha ezt akarjuk, akkor a léha közömbösségnek, az unott nembánomságnak egyszer már véget kell szakítanunk.

A magyar társadalmat, a művelt magyar középosztályt e tekintetben súlyos mulasztás terheli. Evtizedeken át türte azt, hogy agyába, szívébe, családi szentélyébe a nemzetietlen és erkölestelen szellem behatoljon és ott gyökeret verjen, hogy azután kiforgassa tiszta, nemes, nemzeti, ősmagyar gondolkozásából és ez által könnyű szerrel idegen szellem, idegen érdekek vontató kötelére fűzze. A saját pénzén, a saját erejével növelte nagyra a magyar közönség azt a sajtót, a mely a komoly, higgadt, hazafias gondolkodást kiölte közéletünkéből és helyette belevitte a léhaságot, a könnyelműséget, a nagy nemzeti érdekek semmibevevését, a nemes, hazafias törekvések kigunyolását. Cakis a magyar nemzeti gondolkodás eme szomorú átalakulása magyarázta meg mai közállapotainkat; csakis nemzeti gondolkodásunk eme megromlása tette lehetővé, hogy a magyar kézből kisiklik a magyar pénz, a magyar föld, az ország szellemi és anyagi vezetése.

Bartha Miklós és Holló Lajos orsz. képviselők egy évtizednek nehéz munkáját szentelték arra, hogy a sajtóban megteremtessenek egy olyan organumot, amely a magyar faj ezen önvédelmi harcának legyen zászlóvivője. Az általuk teremtetett »Magyarország« nem egy szűkkörű politika hirdetője, hanem az egész magyar társadalom lelkiismeretének és közfelfogásának őszinte megnyilatkozása. Mérsékelt a formákban, de bátor az igazság hirdetésében. Következetes a nagy célok szolgálataiban. — A »Magyarország« nem csalja a közönséget vásári ígéretekkel a maga körébe; szomorú is volna, ha a művelt közönség cifra értéktelen ajándékokkal engedné magát és magyar lelkületét félrevezetni. A »Magyarország« szerkesztősége kiváló ujságot akar nyuj-

tani a magyar közönségnek. Hiszen ma már általánosan elismert dolog, hogy zszurnalisztikailag a legjobb lap a »Magyarország«, amely a család minden tagjának kiváló szellemi élvezetet nyújt. Ez a lap szándékosan kerül a léha, erkölcstelen és üres élcelődéseket, mi a magyar ember lelkéhez sohasem illett. E helyett válogatott, bő olvasmányokat, kitünő regényeket, tárcákat, szellemes apróságokat és elsőrangú megbízható értesüléseket közöl hasábjain. A »Magyarország« szerkesztőségének élén Lovászy Márton dr. orsz. képvis. felelős szerkesztő áll, kit a legelső magyar írói gárda vesz körül és támogat a munkában. Minden értesítés a lap részére, előfizetés és más küldemények csak ezen címen küldendők: »Magyarország, napilap Budapest.« — Minden további címezés fölösleges. — Előfizetési árak a rendesek. Egy hóra 2 K 40 f, negyedévre 7 K, félévre 14 K, egész évre 28 K. — A magyar társadalom bizonyára sorakozni fog a »Magyarország« nagy céljai köré és támogatásával lehetővé teszi azok megvalósítását.

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7.10	7.20
rozs		6.—	6.25
árpa		5.20	5.60
zab		6.10	6.20
lóher		50.—	55.—
burgonya		—	—
tengeri		5.50	6.50
bükköny		6.—	6.50
hajdina		—	—
fehérbab		8.50	9.—
tarkabab		6.—	6.50

Selyem bluzok 2 frt 35 krajeártól fölfelé — meter — valamint a »Henneberg-selyem« fekete, fehér és színes 60 krajeártól 14 frt. 65 krajeárig meterenként. Mindenkinek *bérmertve és vámmentesen házhoz küldve.* Mintákat postafordultával küldünk. — Schweizba küldendő levelekre kétszeres levélbélyeg ragasztandó. G. Henneberg külföldi es. és kir. udvari selyem-gyáros Zürichben.

Nyilt-tér.*

Ferenc József

keserűvíz

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hasajtószer.

*E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társzerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

NEM

VÉGELADÁS,
de régibb keletü szövetek és kendők fél és negyed áron való elárúsítása megkezdődött a **Schütz áruházban.**

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig tulajdonomban volt

Zálogintézet

f. 1902. évi november hó 1-én megszünt lenni.

Figyelmeztetem a n. é. közönséget azon körülményre, hogy az elzalogosított tárgyakat **1903. évi március hó 1-ig** ki kell váltani, mert különben a tárgyak nyilvános hatósági árverésen fognak eladatni.

Zalaegerszeg, 1902. nov. hóban.

Neubrunn Gusztáv
zálogintézet tulajdonos.

1133/v. 1902. szám

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbiróság V. I. 807. sz. végzése által *Kovácsik Rozália* usztyei lakos végrehajtató javára *Brna János* zalaegerszegi lakos ellen 1508 K 60 f tőke, ennek 1902. évi szeptember hó 7-től járó 5% kamatja, ugy járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt 892 K 60 f-re becsült egy ló, egy szekér, butorok és rőfös áru eikkből álló ingóságok nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis **Zalaegerszegen**, leendő eszközzésére **1902. évi december hó 19-ik napjának d. u. 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szán-

dékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen a 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi IX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zalaegerszegen, 1902. december 9-én.

Nemes Sándor
kir. bir. végrehajtó.

Epilepsia.

Aki nyavalyatörésben, görcsokban és más idegbetegségben szenved, kérjen arról füzetet. Kapható ez a füzet ingyen és bérmertve a »Hattyú« gyógyszerertárból Frankfurt a. M.

913 sz./v. 1902.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbiróság 1902. V. II. 562 számú végzése által a »*Hazai*« ált. bizt. társaság végrehajtató javára *Varga Gyula* zalaegerszegi lakos ellen 109 K 08 f tőke, ennek 1901. évi november hó 1-től járó 6% kamatja, ugy járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt 3000 K-ra becsült egy gőzcséplőgépből álló ingóság nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetvén, — ennek a helyszínén, vagyis **Majosfán** leendő eszközzésére **1902. december hó 22-ik napjának d. u. 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1902. december 4-én.

Nagy Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Brázay-féle

sósorszesz

nélkülözhetlen háziszser.

== Kapható mindenütt. ==

Jön a Jézuska!

Mi legalkalmasabb karácsonyi- és újévi ajándéknak?
Arany- és ezüst ékszerek, valamint china-ezüst disztárgyak,
melyek a legnagyobb választékban ez alkalomra
a legolcsóbb árban

MAUSZ FERENCZ ékszerésznél kaphatók.

Mindennemü e szakba vágó javításokat, új munkákat és véséseket rendelés szerint eszközöl.

Régi használhatatlan arany- és ezüst ékszer a legmagasabb árban becsérél és megvesz.

Eladó borok.

110 hektoliter 1901. évi
termésű jó minőségű asztali

ó-bor

34 fillérért literenként
eladó.

Lukács Kránicz Józsefnél
Pacsatúttosön.

892/v. 1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíró V. II. 630. sz. végzése által a *Zalamegyei központi takarékpénztár* végrehajtató javára *Pais Károly, Pais Gábor és Bán János* paisszei lakosok ellen 207 korona tőke, ennek 1902. évi július hó 24-től járó 6% kamatja, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt 820 K-ra becsült szarvasmarhák, lovak, sertés, gazdasági eszközök, és takarmányból álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis **Paisszezen** leendő eszközzésére **1902. december 22-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1902. december 1-én.

Nagy Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Szőlővesszők eladása.

Eladok 10 ezer darab I. oszt. jól beérett s ekként fás ojtásnak is teljesen megfelelő amerikai „*Riparia portalis*” sima szőlővesszőt.

Ugyanezen fajtaból II. oszt. 10 ezer darab is eladó.

Zalaegerszeg, 1902. dec. hó.

Farkas Ferenc
Telek utca 16-18. sz.

1053/v. 1902. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíró V. I. 878 számú végzése által *Schwartz Manó és fia cég* végrehajtató javára *Czebe Károly és neje* zalaegerszegi lakosok ellen 440 K tőke, ennek 1901. évi augusztus hó 20-tól járó 6% kamatja, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt 720 K-ra becsült butorok, kocsik és lószerszámból álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis **Zalaegerszegen** leendő eszközzésére **1903. január 3-ik napja d. e. 11 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi IX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1902. november 21-én.

Nemes Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

A pozsonyi kiállításon arany éremmel kitüntetett.

„Weisenbacher“-féle cognacot

ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, mint valódi és tiszta **borparlatot** s kérjük össze nem téveszteni ama sok, csak hideg keverés uton készült árukkal.

Hankus és Cservényák

tulajdonosok **Salgó-Tarjánban.**

Kapható Zalaegerszegen: **Gyarmati Vilmos** urnál, Nagykanizsán: **Belus Lajos** urnál és minden jobb fűszerkereskedésben és csemege üzletben.

A HÖLGYKÖZÖNSÉG figyelmébe!!

A Farkas Ignác-féle végeladásból maradt **rőfös- férfi- és női divatáruraktárt** megvettük és a volt Farkas Ignác-féle helyiségben minden elfogadható áron kiárúsítjuk.

Több mint 2000 maradék negyed áron kapható.

Szives látogatást kérve
kiváló tisztelettel

REISINGER ÉS EISNER.

➡ Nagy karácsonyi vásár! ➡

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék!

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

Páris 1900. ➡

családi használatra

➡ Páris 1900.

és minden iparág számára kiváló szerkezetben és kivitelben; öltésük és munkaképességük utolérhetetlen; nélkülözhetetlen minden iparágban, ép ugy, mint családi használatnál.

Díjtalan oktatás a műhímzésben.

Elektromotorok varrógéphajtásához.

Páris 1900. ➡
Grand Prix. ➡

Singer Co. varrógép részvénytársaság bizományosa
Vidor Pál Zalaegerszeg.

➡ Páris 1900.
➡ Grand Prix.

Esküvőn a halál torkában!

Igaz történet az életből. Elbeszéli **Sinnreich János, Komárom-Tarjánban.**

Utánnomás tilos.

Épp aratás után volt, mikor egy vasárnap délután a templom előtti hársfa alatt üldögéltünk öreg tanítónkkal, kinek elbeszéléseit mindig oly kedvvel hallgattuk. Ez alkalommal barátjáról beszélt nekünk.

„Ferenc gazda — úgy mondta — nagyon kedvelt ember és bíró volt; két leánya közül a Mari, egy 18 éves leány, ez időtájt a gazdag marhakereskedő Márton fiához készült férjhez menni. Második leánya egy sápadt, beteges 14 éves lányka volt, ki már gyermekora óta **rheumában, szagatásban** szenvedett, kezei és lábai mindig dagadtak voltak, azonkívül **fejfájás, erős szívdobogás, ájuldozási rohamok, émelygések** kínozták és mert mindig ágyba feküdt, étvágya sem volt. A gazda nem takarékoskodott pénzével, hogy leányát meggyógyíthassa, sajnos azonban nem használta neki semmi.

Ezelőtt 3 évvel, mikor idősebb leányának, Marinak férjhez kellett volna mennie, Ferenc gazda maga sem tudta, kit válaszszon esketési tanúnak anélkül, hogy többi szomszédjait meg ne bántsa, mert mind nagyon szerették a gazdát.

Ekkor eszébe jutottam én neki és az a szép katonai idő, mikor együtt szolgáltunk. Feleségének, kivel a tanu-választás felől tanácskozott, ezt mondta: „Régi barátom a tanító, ez lesz a tanu, senki más!” Ezt a gondolatot csak Isten sugalmazhatta neki.

A menyegző napja végre elérkezett. Az egész környékből összesereglettek a vendégek. A templomban a tisztelendő ur megható beszédet tartott; azután zeneszó mellett hazafelé indultunk, ahol aztán bor, muzsika és tánc mellett folyt csak javában a dinom-dánom. Hirtelen nagy zavar keletkezett. Ferenc gazda, mintha villám sújtotta volna, összerogyott, egész teste vonaglott s arca eltorzult. A zene pedig megrémülve, sápadtan állották körül. Rögtön felrántották az ablakokat, ecettel és vízzel mosták a gazdát, de mind hiába. Asszonyok és leányok jajveszékelve tépték hajukat elkeseredettségükben. Szivetrázó jelenet volt ez s én tehetetlenül álltam.

Hirtelen mentő ötletem támadt és oda szóltam a feleségemnek: „Urísten, ha csak legalább egy üveg **Feller-féle Elsa-fluid** volna nálam, az biztosan segítene!” Feleségem gyorsan átkutatta zsebeit és szerencsére talált is 2 üveggel; mindjárt letérdeltem Ferenc mellé, bedörzsöltem szíve tájékát, mellét, fejét s néhány cseppet a szájába is öntöttem. Ferenc barátom mindjárt kinyitá szemeit és suttogva mondta: „még, még”. Beadtam neki még tíz cseppet, mitől mindjárt jobban lett. Nemsokára fel is kelhetett a gazda. Mindnyájan sirtak örömlében.

A dárídót folytattuk, a régi jó kedv ismét helyre állt. A vendégek újból és újból a Feller-féle Elsa-fluid készítőjének **Feller V. Jenő** gyógyszerésznek egészségére ittak. Egy óra múlva a gazda teljesen jól érezte magát. A vendégek most már tudni akarták, hol szereztem ezen csodahatású Elsa-fluidot, mire elbeszéltem nekik, miként betegeskedett mindig úgy az én, mint a gazda jó ismerőse, a Hoffer káplár, hogy szenvedett **gyomorhajban, hányingerben, étvágytalanságban, májban** és emellett még **szagatás és oldalszurás** kínozza annyira, hogy katonáéktól is megszabadásgolták. Am otthon sem érezte magát jobban, mindinkább hanyatlott egészsége, **kólikája és mellfájása** is volt. Használt mindenféle szert, többféle fluidot is, melyekről a naptárakban és az újságban olvasott, de egyik sem segített baján.

Egyszer azán olvasott a valódi Feller-féle **Elsa-fluidról** és **Elsa-pilulákról**, mire meg is rendelt Feller V. Jenő gyógyszerésztől, Stubicza, Templom-utca 137. szám (Zágrábmegye), 1 tucat vagyis 12 üveg **Elsa-fluidot** 5 koronáért és 6 skatulya **Elsa-pilulát** 4 koronáért. A postaköltséget maga a patikus fizette. Naponta 3-szor 20 csepp Elsa-fluidot egy eszébe édes tejszínbe vett be és tiszta Elsa-fluiddal naponta 2-szer dörzsölte be a gyomrát, hasát, mellét s mindenütt, ahol fájdalmat érzett; az Elsa-pilulákból kétszer napjában nyelt le 4 darabot s állapota napról-napra javult, most pedig teljesen egészséges s mindenkinek bármilyen baj

ellen csak a valódi Feller-féle **Elsa-fluidot** és Feller-féle **Elsa-pilulákat** ajánlja. Mostanában a faluban mindenki használja a Feller-féle Elsa-fluidot, különösen égetett sebek, **szurás, szagatás** a tagokban, himlő és **giliszta** ellen a gyermekek-nél, **ötvar** ellen és **gyenge szemek gyógyítására**. Egy ember már szinte megvakult és miután 6 héten át a **Feller-féle Elsa-fluidot** vízzel keverve mosdásnál használta, ismét úgy lát, mint fiatal korában.

Azonkívül használják a Feller-fél Elsa-fluidot **ficamodások, vörheny, mellfájás, torok és gégebaj, légzési zavarok, vérköpésnél, rekedtség, görcs, izzadás** ellen, sőt még **gyengeség, idegesség, sapkór, verszegénység**nél is hallottam a valódi Feller-féle Elsa-fluidot dicsérni és az **Elsa-pilulákkal** együtt használva **sárgaság** és gyomorhaj ellen is kitűnő. Én magam is — így beszéte a tanító tovább — csak a Feller-féle Elsa-fluidnak köszönhetem, hogy ismét jól látok, mert mielőtt nekem Hoffer barátom a valódi Feller-féle Elsa-fluidról beszélt, azt hittem, hogy soha többé látni nem fogok, oly betegek voltak már a szemeim.

Ferenc gazda azonnal rendelt is

Feller V. Jenő gyógyszerésztől, Stubicza, Templom-u. 137. sz. (Zágrábmegye)

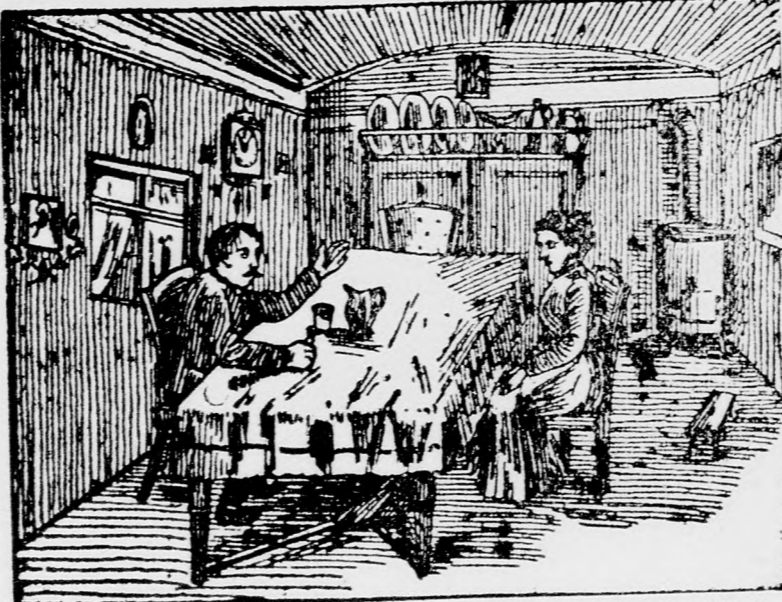
4 tucat Elsa-Fluidot 16 koronáért és néhány hét múlva fiatalabb leánya is ennek használatával teljesen fölépült. S most hálából hetenkint rendel 1 tucat Elsa-fluidot 5 koronáért a szegények számára. A menyegzőhöz jött vendégek közül is nagyon sokan rendeltek Feller-féle Elsa-fluidot és Feller-féle hashajtó Elsa-pilulát is és a legjobb eredménye-**skrofulózis** gyűléseknél, kiütéseknél, **láz, influenza, katarus,** kéz- és lábbeduulásoknál, keserű felbűfögés, hányás és különösen **fogfájásnál.**

Ez az öreg tanító elbeszélése, melyet nekem egy barátom még rövid idő előtt elmondott. Természetesen én is rendeltem mindjárt valódi **Feller-féle Elsa-fluidot**, először 24 üveget 8 korona 60 fillérért s aztán 36 üveget 12 korona 40 fillérért s mondhatom a **Feller-féle Elsa-fluidot** oly egészséges lettem, hogy a patikusnak már nagyon sok köszönő levelet írtam.

Nekem használt a **Feller-féle Elsa-fluid** megbűlésből eredő szagatásnál és minden betegség ellen, mely házunknál előfordult. Sanveber András feleségének fog és fejfájás, valamint szagatás ellen használt s gyermekeit is meggyógyította. Goldschmidt Ferenc és felesége **gyomorhajdalmait** gyógyította meg. Hoy András általános háziszernek használja az **Elsa-Fluidot**, Goldschmidt Antal fejszagatás ellen. Eichard Mihálynak egy beteg gyermeke már oly gyöngécske volt szegény, hogy inkább halottnak, mint élőnek lehetett mondani; akkor **Feller-féle Elsa-fluidot** adtak neki tejben s most olyan egészséges, hogy mindenki csodálkozik rajta. Hefdingér Sebestyén szinte majd megőrült **fogfájása** miatt, **Feller-féle Elsa-fluid** azonnal segített. Kalbach Antal, Berthol János dicsérik az Elsa-fluidot és **Elsapilulákat gyomorhajknál** és Ströli Erzsébet **szívhajból** menekült meg a Feller-féle Elsa-fluid használatával. Még egészséges emberek is használják a **Feller-féle Elsa-fluidot** a mindennapi mosdásnál. Meg vagyok győződve róla, hogy mindenki, ki **Feller-fluidot** tesz vele, hálás lesz nekem. Óvakodjunk az **Elsa-fluidot** rendel és kísérletet tesz vele, hálás lesz nekem. Óvakodjunk az utáztatoktól s rendeljünk direkt Stubiczáról, a címet pedig írjuk pontosan

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubiczán, Templom-utca 137. sz. (Zágrábmegye.)

Azon szomszédok, kiknek nevüket itt megírtam, mind itt laknak Komárom-Tarjánban és igazolhatják, hogy megelégedésükre szolgált a valódi **Feller-féle Elsa-fluid** felülmulthatatlan gyógyhatása.

„Lát mondat: „Régi barátom a tanító, ez lesz a tanu, senki más!”

ket érték el még fülzugas, katarus, kéz- és lábbeduulásoknál, keserű felbűfögés, hányás és különösen fogfájásnál.

„Kinyitá szemeit és suttogva mondta: „még, még”.

A valódi Feller-féle Elsa-Fluid

(Feller jó illatu növényesszencia-Fluidja az „Elsa“ védjeggyel)

minden üvegén és használati utasításán olyan védjegyet visel, mint mellékeltén látható „Elsa“ névvel és „Feller“ aláírással. Az egészségügyi hatóság által meg van vizsgálva és jóváhagyva. A berlini, római, londoni, párisi és nizzai kiállításokon a Feller-féle Elsa-fluidot aranyéremmel és érdemkeresztekkel tüntették ki. — A Feller-féle Elsa-fluid utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldésével rendelendő. Ára:

Használati utasítással, postaköltséggel és ládával együtt.	12 üveg vagy	6 duplaüveg	5 korona — fillér	Ingyen kapnak a rendelők minden ismételtlen rendelt tucat Elsa-fluidhoz 1 üveget.
	24 „ „	12 „ „	8 „ 60 „	
	36 „ „	18 „ „	12 „ 40 „	
	48 „ „	24 „ „	16 „ — „	
	60 „ „	30 „ „	20 „ — „	

Óvakodjunk utáztatoktól!

Csak a **Feller-féle Elsa-fluid** valódi! — Ha egy levél elveszne, célszerű ajánlva irni.

Ajánlatnak még a **FELLER-féle HASHAJTÓ ELSA-REBARBARA-PILULÁK.**
A legjobb, legolcsóbb és ezerszer kipróbált hashajtó-szer, gyors és biztos hatású, fájdalom nem okoz, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést, tisztít, csillapítja a fájdalmat, kitűnő a gyomor és emésztési szervek legtöbb betegségénél. 1 tegeres (6 doboz) használati utasítással együtt 4 korona bérmentre.

Azonkívül ajánlatos **FELLER V. J.-től Stubiczán** rendelni: fehér köszvény-por rheuma és köszvény ellen 20 darab 2 korona. **Elsa-arczenőcs** 2 és 3 koronájával, borakszappan 80 fillér, liliumszappan 1 korona; **ELSA HAJNÖVESZTŐ POMÁDE** 3 és 4 korona. Por a házi állatoknak köhögés és étvágytalanság ellen 1/4 kiló 1 korona és fülölaj 1 korona. Szemvíz 1 korona; **Zagoriai köhögés elleni szörp** 2 korona. **Verszegénység elleni cseppek** 2 korona, minden fajta balszam, melynek tucatja 2 koronába kerül Elsa-fluiddal együtt rendelve, fluid nélkül a postaköltség és a láda 1 korona 50 fillérbe kerül.

Szíveskedjék az Ön csodás Elsa-fluidjából 19 üveget minél előbb küldeni, mert 5 év óta nem látok szememben és most az Ön csodahatású szerének használatát után úgy látok már, mintha szíta volna szemem előtt. Ezért kérem gyorsan küldeni.
Irja, 1901. VII.10-én.
Czofalva (Háromszékmegye)
Bancsa János.

Feleségem valahára visszanyert egészséges helyzetébe örömmel vallom, hogy egyedül uraságod kitűnő ügyességének köszönhetem, hogy 3 évig rheumában szenvedő nagy betegségéből egyedül a nagyrabecsült Feller-féle illatos esszencia-fluid által felgyógyult. Szíveskedjék ismét 24 üveget küldeni és a rheubarba labdacskból egy dobozzal utánvét mellett.
Csongrád, 1901. XI.1-én.
Kajtár Sándor.

Ki valódi Feller-féle Elsa-fluidot és valódi Feller-féle Elsa-pilulákat akar, rendeljen levélileg és címezze pontosan az egyedüli készítőnek:

FELLER V. JENŐ gyógyszerész

Ö cs. és kir. fensége Bourbon Fülöp herceg udvari szállítója,
STUBICZA, Templom-utca 137. szám (Zágrábmegye).
Főraktárak Budapesten: **Török József** gyógyszerész Király-utca 12. sz., **Dr. Egger** »Nádor« gyógyszerész Váci-körút 17. sz. és **Zoltán Béla** gyógyszerész Szabadság-tér.

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított árákon. Oltványok ezre 90-100 forint. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemefafajokból, fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszafizetett költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia csemeték és magvak. Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívüli csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kulcsossal zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékoztatót végett szíves fénynyomatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városon, falun, pusztán gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócssemeték. Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep.” Nagykágya, u. p. Székelyhid.

896/v. 1902. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbiróság 1902/V. II. 617. számú végzése által a Zalamegyei központi takarékpénztár végrehajtató javára Popp Béláné, Behm Jánosné és Kéner Dániel zalaegerszegi lakosok ellen 130 korona tőke, ennek 1902. évi augusztus hó 8-tól járó 6% kamatja, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt, 1330 K-ra becsült butorok, bor, boros hordók, szőlőprés és kukoricából álló ingóságok nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Zalaegerszegen leendő eszközvételére 1902. évi december hó 22-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a leg többet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszegen, 1902. évi november hó 25-én.

Nagy Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

LINIMENTUM CAPS. COMP.
A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 35 év óta megbízható fájdalomcsillapító alkalmazzatik kénytelenül, csúszlós és meglágyult ízületek kezelésére. Silányabb utazások miatt bevásárlásokkor óvatossággal legyünk és ossza egyedül üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzékkel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a leg több győgszerüzletben kapható.
Raktár: Török József Győgszerüzletnél Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
osasz és kir. udvari szülők.
Rudolstadt.

Fernolendit

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Gianscrème világos cipők számára legszébb fényt adnak és megtartják a színt állandóan. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők Lyosin alkalmazásával egész új szint kapnak.

Alapítattott 1812.-ben. Gyárraktár Bécsben I. Schulerstrasse 21. Mindenütt kapható.

Óh Jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés:

Köhögés, rekedtség és elnyájkasodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”

GYÓGSZERTÁR

Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Kapható Zalaegerszegen: Kaszter Sándor, Sümegen: E. Dervarics István, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerüzletekben.

Egyedül valódi angol

BALZSAM Thierry A. gyógyszerésztől

közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyjelölése alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható.

Allein echter Balsam aus der Schutzmogel-Anstalt des A. Thierry in Pragradá für Rohitsch-Separatum.

1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkiválást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyógyít. 2. Kitűnő hatással van torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgöresöt, kólikát és szakgatásokat. 5. Jótékony hashajtó és vértisztító, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpneumia, továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felbőfögést, valamint a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, úgymint hőpörpör, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrészt, rüh, kosz és kiütések, megszünteti továbbá a főfájást, zugást, szakgatást, köszvényt, fülfájást stb. Tessék mindig vigyázni a zöld apáca-védjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvszer egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postállomására 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése mellett.

Miért szenved?

mikor önnek a biztos gyógyulásra a legrégebbi sebekenél is kilátása van és majdnem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi

centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használattal: a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sós-csúsz, dagadt lábknál, sőt csontszűnál is; ütött, szúrt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegen testek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle daganat, kinövés karbunkulusz, új képződmények, valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebese-dett lábknál. Égett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vér daganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb., stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítólevéllel együtt 3 korona 80 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tégelyen a cég: „Órangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pragradá” bejegyzése legyen.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénz dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, olesó, megbízható, amellet teljesen ártatlan, világhírű szernek, melyeknek minden családnál találhatóak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Órangyal-gyógyszertára. Pragradá Rohitsch Sauerbrunn mellett. Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

